

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur Mevr. M. van Barlingen – Hoogendoorn/ Mevr. A. Kortenray
Telefoon 5115054/ 5113819 E-mail: mvbarlingen@haarlem.nl akortenray@haarlem.nl
VVH/VHR Reg.nr. 2009/69038
Bijlage
B & W-vergadering van 14 april 2009

Onderwerp

Actieprogramma Sociale Veiligheid 2010

DOEL: Besluiten

Het actieprogramma Sociale Veiligheid 2010 is een uitwerking van de Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010, dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 22 mei 2008 en een vervolg op de actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd&Veiligheid 2007-2009. Het is een bevoegdheid van het college te besluiten tot het vaststellen van het actieprogramma Sociale Veiligheid.

B&W

1. Het college besluit tot het vaststellen van het actieprogramma Sociale Veiligheid 2010.
2. Het college verwerkt de begrote kosten ad € 854.547,- en de verwachte middelen uit de decentralisatie uitkering van het Rijk tot hetzelfde bedrag in de kadernota.
3. De communicatieparagraaf: direct betrokkenen worden geïnformeerd en nadat er duidelijkheid is over de financiële middelen zal er actief worden gecommuniceerd richting media middels een persbericht.
4. Het actieprogramma wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Bestuur.

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Actieprogramma Sociale Veiligheid 2010

Inleiding

Begin 2008 is binnen de gemeente Haarlem het Integraal Veiligheidsbeleid vastgesteld, zoals beschreven in de 'Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010'. Eén van de uitgangspunten van deze nota is dat een veilig Haarlem om keuzes vraagt: veiligheid is een breed terrein en het is niet mogelijk om aan alle thema's evenveel aandacht te besteden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid heeft betrekking op alle risico's die het gevolg zijn van allerhande ongevallen - hiertoe is het actieprogramma fysieke veiligheid op 23-09-2008 vastgesteld. Sociale veiligheid heeft betrekking op alle risico's die het gevolg zijn van moedwillige (criminele) handelingen van derden. In de Nota Integrale Veiligheid 2008-2010 is de keuze gemaakt om het beleid op het gebied van sociale veiligheid de komende jaren te concentreren op thema's die een extra impuls nodig hebben: Jeugd&Veiligheid, Veilige Binnenstad en Wijkveiligheid.

Hieruit volgden begin 2008 de actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd&Veiligheid. Deze programma's worden beide grotendeels gefinancierd vanuit GSB gelden en hebben daarom een looptijd tot en met 2009.

In 2010 wordt gekozen voor één allesomvattend actieprogramma Sociale Veiligheid. Parallel aan de analyse en keuzes die gemaakt worden in de Nota Integrale Veiligheid en het Integraal Handhavingsbeleid wordt daarin ook in 2010 prioriteit gegeven aan jeugd, aan de aanpak van problemen in de binnenstad en aan de realisatie van wijkgericht werken.

De ordening van het programma is echter gebaseerd op de belangrijkste activiteiten die in de praktijk rondom deze thema's worden uitgevoerd:

- aanpak van diverse vormen van overlast: jeugdgroepen, alcohol- en drugsgebruik jeugd, uitgaansoverlast, overlast van daklozen en verslaafden, overlastlocaties en voetbalvandalisme
- het creëren van een veilige woon- en werkomgeving door: wijkcontracten, buurtbemiddeling, keurmerk Veilig Wonen, keurmerk Veilig Ondernemen en Veilig in en om School
- de realisatie van een sluitende keten op persoonsniveau door: de ontwikkeling van een Veiligheidshuis, coördinatie en afstemming tussen het Veiligheidshuis en zorgnetwerken rondom jeugd, volwassen veelplegers, ex-delinquenten en huiselijk geweld, aansluiting bij de verwijzingsindex risicojongeren, ontwikkeling van een aanpak van 12 minners en een aanpak van polarisatie en radicalisering.

Daarbij is vooral uitgegaan van wat er de afgelopen jaren aan succesvolle projecten en activiteiten binnen en buiten de gemeente is ontwikkeld, aangevuld met enkele nieuwe activiteiten die in 2009 worden ontwikkeld en die in 2010 geïmplementeerd dienen te worden.

Besluitpunten college

1. Het college besluit tot het vaststellen van het actieprogramma Sociale Veiligheid 2010.
2. Het college verwerkt de begrote kosten ad € 854.547,- en de verwachte middelen uit de decentralisatie uitkering van het Rijk tot hetzelfde bedrag in de kadernota.
3. De communicatieparagraaf: direct betrokkenen worden geïnformeerd en nadat er duidelijkheid is over de financiële middelen zal er actief worden gecommuniceerd richting media middels een persbericht.
4. Het actieprogramma wordt ter informatie gestuurd naar de commissie Bestuur.

Beoogd resultaat

De bestuurlijke ambitie in het actieprogramma Sociale Veiligheid 2010 is dat Haarlem één van de veiligste steden van Nederland blijft en structureel tot de top 5 van veiligste steden met een inwonersaantal van 100.000+ behoort. Concreet dient het actieprogramma in dat kader bij te dragen aan: een afname van overlast, veiliger wonen, ondernemen en naar school en een afname van delinquenten in Haarlem door een sluitende persoonsgerichte aanpak.

Argumenten

1. Het actieprogramma past binnen het programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving en geeft uitvoering aan het beleidsveld Sociale Veiligheid.
2. Het actieprogramma is tevens een uitwerking van de Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010.

Kantttekeningen

Het is nog onbekend hoeveel de decentralisatie uitkering vanuit het Rijk – die het vervolg is op de GSB gelden – zal bedragen. De verwachting is echter dat dit zeker eenderde minder zal zijn dan de GSB gelden. Daarom is in het Actieprogramma Sociale Veiligheid alleen het bedrag opgenomen dat minimaal nodig is om het ingezette beleid krachtig door te kunnen zetten.

Uitvoering

Het Actieprogramma Sociale Veiligheid 2010 wordt in de loop van 2009 verder uitgebreid met concrete werkafspraken met interne en externe partners en zal in 2010 dienen als dynamisch werkdocument.

Bijlagen

Het Actieprogramma Sociale Veiligheid 2010

Actieprogramma sociale veiligheid 2010

Haarlem, 7 april 2009

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Uitgangspunten, achtergronden en doelstellingen	4
1.2	Overzicht acties sociale veiligheid 2010	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Aanpak overlast	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Aanpak jeugdoverlast	8
2.3	Aanpak overlast binnenstad	16
2.4	Aanpak overige overlast	20
3	Veilig wonen, ondernemen en naar school	22
3.1	Inleiding	22
3.2	Veilig wonen	22
3.3	Veilig ondernemen	25
3.4	Veilig naar school	27
4	Een sluitende keten	30
4.1	Inleiding	30
4.2	Veiligheidshuis	32
4.3	(Zorg) netwerken	33
4.4	Signalering en preventie	35
5	Indicatoren en brongegevens	38
5.1	Aard en kwaliteit van de brongegevens	38
5.2	Overzicht doelstellingen en indicatoren	40
6	Financiën	42
	Bijlagen	
Bijlage 1	Afkortingen	46
Bijlage 2	Schematisch overzicht hoofddoelstellingen, doelstellingen en acties	48

1 Inleiding

1.1 Uitgangspunten, achtergronden en doelstellingen

Begin 2008 is binnen de gemeente Haarlem het Integraal Veiligheidsbeleid vastgesteld, zoals beschreven in de 'Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2008-2010'. Eén van de uitgangspunten van deze nota is dat een veilig Haarlem om keuzes vraagt: veiligheid is een breed terrein en het is niet mogelijk om aan alle thema's evenveel aandacht te besteden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid heeft betrekking op alle risico's die het gevolg zijn van allerhande ongevallen - hiertoe is het actieprogramma fysieke veiligheid in 2008 vastgesteld. Sociale veiligheid heeft betrekking op alle risico's die het gevolg zijn van moedwillige (criminele) handelingen van derden. In de Nota Integrale Veiligheid 2008-2010 is de keuze gemaakt om het beleid op het gebied van sociale veiligheid de komende jaren te concentreren op thema's die een extra impuls nodig hebben: Jeugd&Veiligheid, Veilige Binnenstad en Wijkveiligheid.

Hieruit volgden begin 2008 de actieprogramma's Veilige Binnenstad en Jeugd&Veiligheid. Deze programma's worden beide grotendeels gefinancierd vanuit GSB gelden en hebben daarom een looptijd tot en met 2009. Vooruitlopend op een beslissing vanuit het Rijk over de decentralisatie uitkering die in de plaats komt van de GSB middelen, is ervoor gekozen om voor 2010 één actieprogramma Sociale Veiligheid op te stellen. Voor de uitvoering van dit programma is 854.547 euro benodigd. De personele inzet van alle betrokken partijen is gedekt uit reguliere middelen.

In dit actieprogramma zijn activiteiten vanuit de oude actieprogramma's Jeugd en Veiligheid en Veilige Binnenstad samengevoegd tot één allesomvattend programma waarin alle activiteiten van de afdeling Veiligheid en Handhavingregie (VHR) op het gebied van sociale veiligheid terugkomen.

Kader voor het programma wordt gevormd door de Nota Integrale Veiligheid en de Nota Integraal Handhavingsbeleid. In de programmabegroting is dit actieprogramma onderdeel van Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving. De bestuurlijke ambitie die in genoemde nota's en de programmabegroting geformuleerd wordt, is dat Haarlem één van de veiligste steden van Nederland blijft en structureel tot de top 5 van veiligste steden met een inwonersaantal van 100.000+ behoort.¹

Parallel aan de analyse en keuzes die gemaakt worden in de Nota Integrale Veiligheid en het Integraal Handhavingsbeleid wordt ook in dit programma prioriteit gegeven aan de aanpak van jeugdproblematiek, aan de aanpak van problemen in de binnenstad en aan de realisatie van wijkgericht werken.

De ordening van dit programma is echter gebaseerd op de belangrijkste activiteiten die in de praktijk voor deze thema's worden uitgevoerd: de aanpak van diverse vormen van overlast, het creëren van een veilige woon- en werkomgeving en de realisatie van een sluitende keten op persoonsniveau.

Noot 1 In bijlage 2 is een schematisch overzicht opgenomen van het maatschappelijke effect, hoofddoelstellingen, doelstellingen en acties.

Daarbij is vooral uitgegaan van wat er al gedaan wordt aan projecten en activiteiten bij de afdeling VHR en bij de verschillende partnerorganisaties, aangevuld met enkele nieuwe activiteiten die in 2009 zijn ontwikkeld en die in 2010 geïmplementeerd dienen te worden.

Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat het actieprogramma concreet, uitvoerbaar, en zowel intern als extern gedragen dient te zijn. Om aan dit uitgangspunt recht te doen zijn de ketenpartners betrokken bij de invulling.

De gemeente is immers (slechts) één van de spelers in het kader van het lokaal veiligheidsbeleid. De effectiviteit van de uitvoering van het beleid en van dit actieprogramma is mede afhankelijk van een groot aantal organisaties en de onderlinge afstemming tussen deze organisaties. De gemeente heeft in dat werkveld een bijzondere positie: zij is regisseur. Met dit actieprogramma is invulling gegeven aan de beleidsmatige regie op de betreffende thema's. De operationele regie krijgt in 2009 en 2010 echter nog verder vorm. Instrument daarbij is dit actieprogramma dat vanaf medio 2009 gebruikt wordt als dynamisch werkdocument waarin werkafspraken met interne- en externe partners en relevante nieuwe ontwikkelingen met regelmaat worden aangevuld.

1.2 Overzicht acties sociale veiligheid 2010

In het actieprogramma Sociale Veiligheid 2010 staan in totaal 34 acties beschreven, verdeeld over de verschillende hoofdactiviteiten. Het gaat voornamelijk om acties waarvan de afdeling Veiligheid en Handhavingregie de initiatiefnemer en/of projectleider is. Ook zijn er acties beschreven die geïnitieerd worden vanuit andere gemeentelijke afdelingen of vanuit externe partners zoals politie. In de onderstaande overzichtstabel zijn alle acties uit dit programma opgenomen: hoofdactiviteiten zijn benoemd waar de verschillende acties zijn ondergebracht. In de kolom 'initiatiefnemer' staat de naam van de gemeentelijke afdeling of externe instantie die projectleider is van de betreffende actie. In de laatste kolom staan aangegeven in welke (sub)paragraaf de betreffende actie beschreven staat.

Doelstellingen	Hooflactiviteit	Actie	Initiatiefnemer	Looptijd	Paragraaf	
Afname jeugdoverlast	Aanpak van jongeren op straat	Jeugdgroepenoverleg	Afdeling VHR	Structureel	2.2.2	
		Jeugdinterventieteam	Afdeling VHR	2010, daarna structureel	2.2.2	
		Jongerenteam Schalkwijk	Afdeling VHR	2010, daarna structureel	2.2.2	
		Ontwikkelen extra aanpak betrokkenheid ouders	Afdeling VHR	2010, daarna structureel	2.2.2	
		Inzet jongerenwerk	Afdeling JOS		2.2.2	
		Implementatieteam regionale aanpak jeugdoverlast	Gemeente Heemskerk		2.2.2	
		Trajecten in balans, hellend pad en nieuwe kansen	Afdeling SoZaWe		2.2.2	
	Aanpak alcohol- en drugsgebruik jeugd	Aanpak alcohol- en drugsgebruik onder jongeren	MUG, DOM, DOMST	Afdeling VHR	Structureel	2.2.3
				Politie		2.2.3
		Inzet HALT	Stichting HALT Kennemerland	Afdeling VHR	2008-2013	2.2.4
Afname overlast binnenstad	Uitgaansoverlast	Convenant Veilig Uitgaan	Afdeling VHR	2009-2014	2.3.2	
		Horecateam politie	Politie		2.3.2	
	Overlast daklozen, verslaafden en veelplegers	Aanpak wapenbezit opvanglocaties	Afdeling VHR	Structureel	2.3.3	
		Aanpak overlast directe omgeving opvanglocaties	Afdeling WWZ		2.3.3	
	Unilocatie	Afdeling SoZaWe		2.3.3		
Overlastinterventieteam	Overlastinterventieteam	Afdeling VHR	2010, daarna structureel	2.3.4		
Minder overlastlocaties	Overlastlocaties	Aanpak overlastlocaties	Afdeling WZ	Structureel	2.4.1	
Minder voetbalvandalisme	Voetbalvandalisme	Aanpak voetbalvandalisme	Afdeling VHR	Structureel	2.4.2	
Veiliger wonen	Wijkcontracten	Wijkcontracten	Afdeling WZ	Structureel	3.2.2	
	Buurtbemiddeling	Buurtbemiddeling	Afdeling VHR	2010	3.2.3	
	Politiekeurmerk veilig wonen	Politiekeurmerk veilig wonen - sociaal veilig ontwerpen	Afdeling VHR	2010, daarna structureel	3.2.4	
Veiliger ondernemen	Samen veilig ondernemen	Voortzetting Keurmerk Veilig Ondernemen	Afdeling VHR	Structureel	3.2.2	
	Veilige evenementen	Veiligheid en handhaving bij evenementen	Afdeling VHR	Structureel	3.2.3	
Veiligere school	Veilige school	Veilig in en om school (VIOS)	Stuurgroep VIOS	2010	3.4	
Minder jeugddelinquenten	Veiligheidshuis	Gemeentelijke inzet Veiligheidshuis	Afdeling VHR	Medio 2009/2010	4.2	
Minder veelplegers	(Zorg)netwerken	Volwassenen	Afdeling SoZaWe		4.3	
		Jeugd	Afdeling JOS		4.3	
		Huiselijk geweld	Afdelingen WWGZ en JOS		4.3	
	Vroegsignalering	Verwijsindex risicjongeren	Afdeling JOS		4.4.1	
		12 min aanpak	APJ		4.4.1	
	Polarisatie en radicalisering	Investeren in jeugd en identiteit	Afdeling VHR	Structureel	4.4.2	
	Awarenesssystematiek voor professionals	Afdeling VHR	2009-2010	4.4.2		

1.3 Leeswijzer

Het actieprogramma bestaat uit zes hoofdstukken. In de hoofdstukken 2, 3 en 4 staan alle acties beschreven. Hoofdstuk 2 gaat over de aanpak van overlast, waarin de aanpak van jeugdoverlast, de aanpak van overlast in de binnenstad en de aanpak van overige vormen van overlast zijn ondergebracht. Hoofdstuk 3 beschrijft de acties op het gebied van veilig wonen, veilig ondernemen en veilig in en naar school. In hoofdstuk 4 komt de realisatie van een persoonsgerichte, sluitende keten aan bod waarbij acties rond (de ontwikkeling van een) veiligheidshuis, (zorg)netwerken en signalering en preventie zijn beschreven.

Bij de beschrijving van de acties is een onderscheid gemaakt tussen de acties die door de afdeling VHR zijn geïnitieerd en de acties waarbij interne partners (andere gemeentelijke afdelingen) en externe partners (zoals politie) de projectleiding op zich nemen. Overigens worden alleen de acties van interne en externe partners beschreven indien de afdeling VHR een betrokken partner is. In dit programma is dus nadrukkelijk geen uittend overzicht opgenomen van alle acties die interne en externe partners ondernemen.

In hoofdstuk 5 staat een schematisch overzicht van de doelstellingen, indicatoren en bronnen die bij het opstellen van indicatoren zijn gebruikt. Daarbij is ook aangegeven wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende bronnen en welke voorwaarden er gesteld moeten worden aan de kwaliteit van de informatie die daaruit voorkomt. Overigens kan verwacht worden dat de huidige economische crisis een negatieve invloed zal hebben op de omvang van criminaliteit en overlast. Ook dat zal gemonitord worden.

Het laatste hoofdstuk van dit actieprogramma, hoofdstuk 6, gaat over de financiën. Aan de hand van een overzichtstabel staan alle benodigde budgetten voor de verschillende acties beschreven.

2 Aanpak overlast

2.1 Inleiding

Overlast is van alle tijden en alle plekken. In elke gemeente zijn er jongeren die behoefte hebben om rond te hangen op straat, is er uitgaanspubliek dat zich 's nachts op straat bevindt en zijn er dak- en thuislozen en verslaafden die een plekje zoeken in de openbare ruimte. In veel gevallen gaat het goed, maar er zijn in toenemende mate situaties waar het behoorlijk uit de hand loopt en er sprake is van ernstige overlast. Daar vormt Haarlem geen uitzondering op.

Een belangrijk onderdeel van de activiteiten die worden uitgevoerd om de sociale veiligheid in Haarlem te vergroten is dan ook de aanpak van diverse vormen van overlast.

2.2 Aanpak jeugdoverlast

2.2.1 Afbakening domein, doelstellingen en indicatoren

Afbakening domein

Overlast door (groepen) jongeren op straat wordt door een flink deel van de Haarlemmers beschouwd als één van de belangrijkste veiligheidsproblemen die door de gemeente aangepakt moeten worden. Terecht, want bekend is dat veel criminaliteit door jongeren samen met anderen wordt gepleegd: jeugdcriminaliteit is in eerste instantie een groepsfenomeen. Geschat wordt dat ongeveer tweederde van de delicten door jongeren gezamenlijk wordt gepleegd. Daarbij gaat het vaak om vormen van (straat)criminaliteit die angstgevoelens kunnen opwekken, zoals (willekeurig) geweld en vernieling. In een groep komen sensatiezucht en impulsiviteit gemakkelijker tot uiting. Daarnaast kunnen jongeren elkaar aansporen en bepaalde grenzen overtreden. Wat begon als een op zich onbetekenend incident, kan in een groep uit de hand lopen of kan tot een plotselinge uitbarsting komen. In een groep kan men zich verschuilen en anderen verantwoordelijk stellen voor het gedrag (Hakkert e.a., 1998).

Om de (groeps)overlast en jeugdcriminaliteit terug te dringen én om het veiligheidsgevoel van buurtbewoners te vergroten is het dan ook van belang dat de aanpak van jeugdgroepen in 2010 wordt gecontinueerd. De resultaten van de aanpak moeten duidelijk zichtbaar worden, zowel voor de in kaart gebrachte jongeren als voor de bewoners die overlast ervaren. Om dit te bereiken worden bestaande en nieuw ontwikkelde instrumenten intensief en gecoördineerd op de groepen ingezet (o.a. het Jeugd Interventie Team, het Jongerenteam, jongerenwerk en Halt) en indien nodig worden hier nieuwe instrumenten aan toegevoegd.² De aanpak van overlast die veroorzaakt wordt door (overmatig) alcohol- en druggebruik en het betrekken van ouders vormen hierbij aparte speerpunten.

Noot 2 Zo zijn er op het op het moment van schrijven van dit actieprogramma signalen dat de groep Marokkaans Nederlandse jongeren ernstigere overlast veroorzaakt dan groepen autochtone jongeren én dat hier specifieke problematiek aan ten grondslag ligt. In 2009 wordt dit nader onderzocht, maar de resultaten hiervan worden pas eind 2009 verwacht. Op basis hiervan kan besloten worden specifieke (nieuwe) maatregelen te ontwikkelen en in te zetten. Indien de decentralisatie uitkering vanuit het Rijk meer bedraagt dan het nu gevraagde bedrag, zal het extra beschikbare budget onder andere hiervoor ingezet worden.

Daarbij moet aangetekend worden dat voor het uitvoeren van deze aanpak intensieve samenwerking tussen verschillende partners als de afdeling VHR, de afdeling JOS en de politie nodig is. De effectiviteit van het jeugdbeleid en de aanpak van de politie is mede bepalend voor de aanwas van jeugdgroepen en jeugdcriminaliteit. Bovendien moet voor het uitvoeren van de aanpak gebruik worden gemaakt van de structuren en netwerken die binnen het jeugdbeleid beschikbaar zijn én van de structuren en aanpakken die door externe partners zoals de politie worden gerealiseerd. Interne en externe regie is daarom een succesfactor. Specifiek voor de aanpak van overlast door jongeren is de afspraak dat de afdeling Veiligheid de verantwoordelijkheid heeft voor de organisatie van de aanpak van hinderlijke en overlastgevende groepen en individuen en de politie voor de aanpak van criminele groepen en individuen. In de toekomst zal deze verantwoordelijkheid overigens bij het Veiligheidshuis komen te liggen, waarin alle justitiële partners rondom jeugd gaan samenwerken³. De afdeling JOS is verantwoordelijk voor het zorgaanbod en de signaleringsstructuur waar gebruik van wordt gemaakt.

Binnen de aanpak van jeugdoverlast wordt de volgende doelstelling nagestreefd:

Doelstelling 1: Afname van jongerenoverlast

Indicatoren

Om te meten of de bovenstaande doelstelling wordt behaald zijn drie indicatoren opgesteld.

Indicatoren bij doelstelling 1⁴:

- Handhaving of vermindering van het aantal overlastgevende en hinderlijke groepen, gebaseerd op de shortlist, in 2010 ten opzichte van 2009.
Bron: Politiegegevens.
- Handhaving of vermindering in 2010 ten opzichte van 2009 van het percentage bewoners dat in de Haarlemse woonbuurten aangeeft overlast te hebben van jongeren
Bron: Leefbaarheidmonitor Haarlem.
- In 2010 worden er door de politie niet meer jongeren voor drank en drugsoverlast aangehouden dan in 2009.⁵
Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie

³ In hoofdstuk 4 wordt hier nader op ingegaan.

⁴ In dit actieprogramma is bij geen van de indicatoren al een waarde aangegeven. Deze zullen begin 2010 worden vastgesteld en de P&C cyclus zal gebruikt worden om begin 2011 het al dan niet behalen van de doelstellingen te verantwoorden.

⁵ Dit jaar wordt landelijk het Bedrijfsprocessensysteem van de politie aangepast. Het is op dit moment onduidelijk of deze informatie daarin beschikbaar komt.

2.2.2 De aanpak van jongeren op straat

Acties VHR

Jeugd Groepen Overleg (JGO)	
Beschrijving	In Haarlem zijn drie Jeugdgroepoverleggen actief op het niveau van de drie wijkteams van politie. In de JGO's wordt in nauwe samenwerking met politie, jongerenwerk en Jeugdinterventieteam onder verantwoordelijkheid van de afdeling VHR toegewerkt naar een praktische, systematische en integrale aanpak van hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen. Dit gebeurt door een combinatie van groepsaanpak, persoonsgerichte aanpak en domeinaanpak (fysiek). Uitgangspunt is de informatie die de politie aanlevert aan de hand van de inventarisatie van jeugdgroepen van de politie (shortlist methodiek). Deze wordt in het district Haarlem twee keer per jaar geactualiseerd. Deze informatie wordt gecombineerd met beschikbare informatie over overlastmeldingen die bij de gemeente binnenkomen en informatie uit de jaarlijkse wijkscans van de politie. De partners in de JGO's bepalen gezamenlijk welke groepen intensief worden aangepakt en leggen dit voor aan de Stuurgroep Veiligheid, eventueel uitgebreid met de wethouder Jeugd. Voor minimaal twee geprioriteerde groepen per wijkteam wordt vervolgens een plan van aanpak opgesteld volgens een vast format waarin op basis van een analyse van de achtergronden afspraken worden gemaakt over wie wat gaat doen. Deze afspraken worden door de afdeling VHR gemonitord. In 2009 wordt geïnvesteerd in het opzetten van een persoonsgerichte aanpak en de aansluiting op het Veiligheidshuis, de netwerken rondom de Centra voor Jeugd en Gezin en de Verwijsindex die moeten leiden tot een sluitende aanpak die de basis vormt voor het beleid Jeugd en Veiligheid. In dat kader wordt in 2009 een privacyconvenant opgesteld en een Handboek voor alle betrokkenen ontwikkeld. In 2010 is het voortzetten van de aanpak en het breder bekend maken van de aanpak speerpunt: met name het informeren van en uitwisselen met stadsdeelmanagers, wijkteams van politie en jongerenwerkers is essentieel. In dat licht wordt ook een tactisch overleg Jeugd en Veiligheid tussen de afdeling Veiligheid, beleidsadviseurs van politie en eventueel de afdeling JOS van de gemeente opgezet.
Looptijd	Structureel
Budget	Inzet capaciteit afdeling VHR

Jeugd Interventie Team	
Beschrijving	Vanaf het voorjaar van 2009 is in Haarlem het Jeugd Interventie Team actief. Dit team wordt door de afdeling VHR ingehuurd en aangestuurd en bestaat uit drie veldwerkers van Streetcornerwork waarvan de inzet als doel heeft het sterk verminderen van jongerenoverlast alsmede het verbeteren van de maatschappelijke positie en het perspectief van jongeren uit (geprioriteerde) overlastgroepen in Haarlem. De werkzaamheden bestaan uit: individueel en groepsgericht veldwerk, hulpverlening, verwijzing en doorgeleiding en casemanagement. Credo is <i>'kennen en gekend worden'</i>. Op basis van de contacten met de doelgroep(en) worden signaleringen gedaan over ontwikkelingen in problematiek, leefstijl en hulpvraag. Ook wordt er gewerkt aan beïnvloeding van het groepsgedrag, waarbij de veldwerkers 'normerend' werken: zij spreken jongeren aan op hun gedrag, als dat overlastgevend is. De hulpverlening en het casemanagement richten zich op praktische en persoonlijke begeleiding van de betreffende jongeren. Daarbij wordt nauw samengewerkt met andere organisaties, die allen hun specifieke bijdrage leveren aan de (individuele) trajecten, die aan jongeren worden aangeboden. Door middel van <i>casemanagement</i> wordt gezorgd dat de inzet van alle betrokkenen maximaal effect heeft. Doel hiervan is de uitvoering van een individueel plan van aanpak in het kader van de groepsaanpak. De plannen van aanpak worden opgesteld door de veldwerkers in samenspraak met de JGO's, en in een later stadium eventueel met het Veiligheidshuis en de Centra Jeugd en Gezin.
Looptijd	2010 en daarna structureel
Budget	€ 250.000, -

Jongerenteam	
Beschrijving	Sinds september 2008 worden in Schalkwijk risicojongeren ingezet in het Jongerenteam. Doel van het Jongerenteam is jongeren uit het criminele circuit houden en halen door hun levenswijze en gedrag op positieve wijze te beïnvloeden. Onder begeleiding van het jongerenwerk en de politie worden op dinsdag thema-avonden gehouden en wordt op donderdagavond en zaterdag toezicht gehouden in en om het winkelcentrum. De eerste resultaten van het Jongerenteam zijn positief: jongeren melden zichzelf inmiddels aan voor het team, ze vinden het traject zeer leerzaam en ze zijn trots op het feit dat ze lid zijn van het team. Ondernemers en beveiligers van het winkelcentrum zijn positief. Politie en jongeren begrijpen elkaar veel beter doordat ze intensief contact met elkaar hebben. Ook andere (hang)jongeren in en om het winkelcentrum zijn hierdoor beter benaderbaar. De pilot Jongerenteam loopt tot en met december 2009. Gezien de ervaringen tot nog toe willen zowel het jongerenwerk als de politie en de afdeling VHR dit project voortzetten in 2010. Zodra het team meer ervaring heeft zouden de teamleden op verschillende projecten ingezet kunnen worden. Men kan bijvoorbeeld denken aan meerijden op de Zuidtangent en jongeren aanspreken op verkeerd gedrag. Voor 2010 wordt ervan uitgegaan dat alle partners zich committeren aan de afgesproken inzet.
Looptijd	2010 en daarna structureel
Budget	€ 80.000

Ontwikkelen extra aanpak betrokkenheid ouders	
Beschrijving	De betrokkenheid van ouders bij het gedrag van hun kinderen is essentieel om zowel normafwijkend gedrag te voorkomen als te bestrijden. Landelijk worden er dan ook steeds meer effectieve aanpakken ontwikkeld. In 2008 en 2009 is er in Haarlem een start gemaakt met het betrekken van ouders door bijvoorbeeld de ouders van jongeren uit een overlastgroep uit te nodigen voor een bijeenkomst, door ouders te bellen als een jongere dronken werd aangetroffen in de Binnenstad en door het trainen van Halt medewerkers in de cursus 'Omgaan met tegendraadse jeugd'. Deze laatstgenoemde cursus is voor ouders die door scholen in het kader van de groepsaanpak in te zetten is. In 2009 en 2010 zal bekeken worden hoe de landelijke ontwikkelingen in de regio Haarlem verder vertaald en toegepast (kunnen) worden – specifiek ook in het kader van de groepsaanpak. Een voorbeeld daarvan is de Integrale Aanpak Meerwijk, waar door Dock, gemeente en woningcorporatie een gezinsaanpak wordt ontwikkeld voor overlastgevendende jongeren.
Looptijd	2010 en daarna structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR

Acties interne partners

Inzet jongerenwerk	
Beschrijving	In de JGO's heeft het jongerenwerk een prominente rol. Jongerenwerkers leveren informatie over groepen en individuen in die groepen, denken mee over de plannen van aanpak en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van die plannen van aanpak daar waar het gaat om het bieden van gerichte activiteiten en/of het toeleiden naar bestaande activiteiten en jongerenlocaties. Voor de effectiviteit van de aanpak van overlast van jongeren op straat, is het essentieel dat er zowel kwalitatief als kwantitatief voldoende aanbod aan activiteiten is voor jongeren én op jongerenlocaties. In 2009 is geconstateerd dat het aantal uren dat beschikbaar is vanuit het jongerenwerk in Haarlem ver achterblijft bij vergelijkbare steden in Nederland. De afdeling JOS stelt daarom een plan van aanpak op waarin in beeld wordt gebracht waar er gaten vallen en wat er nodig zou zijn om een dekkend voorzieningenaanbod jongerenwerk te realiseren. Aandachtspunt daarbij is wel dat WWGZ de accounthouder is en dat samenwerking in deze dus essentieel is.
Projectleider	Gemeente Haarlem, afdeling JOS en WWGZ

Trajecten In Balans, Hellend Pad en Nieuwe Kansen	
Beschrijving	De projecten Hellend Pad, Nieuwe Kansen en In Balans worden vanaf 2010 vanuit SoZaWe gefinancierd. Elk van deze drie projecten biedt begeleiding aan risicojongeren, die ook vaak overlast op straat veroorzaken. Hellend Pad richt zich daarbij op risicojongeren in het algemeen, In Balans richt zich specifiek op allochtone risicojongeren tussen 16 en 24 jaar en Nieuwe Kansen richt zich op verslaafde (dakloze) allochtone jongeren tussen 16 en 24 jaar. Tot 2009 waren deze projecten ondergebracht bij Bureau Jeugdzorg. Vanaf 2009 is In Balans overgeheveld naar B&A groep en vanaf 2010 zullen Hellend Pad en Nieuwe Kansen (samengevoegd) worden overgedragen naar een andere uitvoerder. Op het moment van schrijven van dit actieprogramma is nog niet bekend welke dat is. Met het overgaan van het project naar een nieuwe uitvoerder dient de doelgroep opnieuw bekeken te worden.
Projectleider	Gemeente Haarlem, afdeling SoZaWe

Acties externe partners

Implementatieteam regionale aanpak jeugdoverlast	
Beschrijving	Sinds eind 2008 is er een Platform Integrale Veiligheid actief waarin alle ambtenaren OOV van de gemeenten uit de regio Kennemerland zitting hebben. Gezamenlijk hebben deze ambtenaren in 2009 een geïntegreerd regionaal Werkprogramma ontwikkeld. Dit omdat gebleken is dat de ambtenaren OOV in de regio behoefte hebben aan meer samenwerking en afstemming op het terrein van integrale veiligheid. Eén van de argumenten daarbij is dat veel thema's gemeentegrens overschrijdend van aard zijn. Zo is jeugdoverlast gerelateerd aan uitgaan in naburige gemeenten en zijn overlastgevendende scholieren vaak woonachtig in de ene gemeente terwijl ze naar school gaan in een andere gemeente. Daarom is ervoor gekozen om het thema jeugdoverlast als kapstok te gebruiken voor de eerste regionale samenwerking. Het ministerie van BZK verleent daarvoor een subsidie in de vorm van financiering van een regionaal programmamanager en een ondersteuner. Deze programmamanager zal in 2010 een aanjaagfunctie hebben om te komen tot een afgestemde aanpak van jeugdoverlast in de regio.
Projectleider	Gemeente Heemskerk

SOM aanpak	
Beschrijving	Het project SOM van de politie staat voor Structurele Overlast Maatregelen. De wijkagent heeft hier een trekkende rol in. Op basis van een inventarisatie onder burgers en de wijkscans wordt per wijkteam een 'hangplaats top 10' samengesteld en een plan van aanpak per plaats opgesteld waarin is opgenomen welke feiten worden aangepakt en welke worden gedoogd. Daarmee wordt bereikt dat er uniform en eenduidig wordt opgetreden. De uitvoering van het plan van aanpak geschiedt door zogenoemde 'bikers'. Zij bezoeken de plekken en treden indien nodig op.
Projectleider	Mentorspecialisten Jeugd Politie

2.2.3 Aanpak alcohol- en druggebruik

Aanpak alcohol- en drugsgebruik onder jongeren	
Beschrijving	Sinds 2007 wordt met de aanpak 'Drugsvrij schoolplein' het gebruik en dealen van drugs in de (directe) omgeving van scholen en jongerencentra snel en effectief aangepakt. De aanpak bestaat uit preventieve en repressieve maatregelen, die vanaf 2009 zijn geïmplementeerd in de aanpak VIOS (Veilig in en om School). Voor 2010 is besloten om de aanpak van alcohol- en druggebruik onder jongeren breder aan te pakken. Alcoholgebruik speelt immers vaak een rol in overlast op straat en in (uitgaans)geweld op straat. In dat kader is in 2009 een regionaal plan van aanpak voor 'alcoholmatigingsbeleid' opgesteld én heeft de politie een plan van aanpak drugsgebruik onder jongeren opgesteld. In het regionale plan van de GGD wordt voorgesteld om twee belangrijke invalshoeken van alcoholbeleid te integreren: de taakvelden gezondheidsbeleid en jeugdbeleid enerzijds en openbare orde en veiligheid anderzijds. Daartoe is een werkgroep samengesteld die bestaat uit ambtenaren van verschillende gemeenten, Brijder verslavingszorg en de GGD Kennemerland. Er worden in het plan vier pijlers onderscheiden: Educatie en Draagvlak, Regelgeving, Handhaving en Vroegsignalering. Belangrijke maatregel hierin is bijvoorbeeld de inzet van het programma 'De gezonde school en genotmiddelen' (DGSG), wat op dit moment het enige bewezen effectieve programma is. DGSG is een schoolpreventieprogramma over roken, alcohol en drugs. Ook is er het Drugsinfoteam (DIT) - een team van jongeren die door de Brijder worden getraind om vrijwillig voorlichting te geven over alcohol en drugs aan andere jongeren. De afdeling VHR heeft in deze aanpak vooral een rol in de pijlers Regelgeving en Handhaving en werkt in dat kader nauw samen met de politie. In het kader van het plan van aanpak van de politie wordt samen met VHR een themadag georganiseerd met ketenpartners om te bezien hoe de bestaande instrumenten beter kunnen worden ingezet en welke maatregelen er nog meer getroffen kunnen worden. Onderdeel daarvan is overleg met het OM om te bezien of alcohol- en drugsgerelateerde overlast kan worden bestraft met een Halt afdoening. Specifiek vanuit de afdeling VHR is bovendien aan de politie verzocht om een onderzoek te doen naar de aard en omvang van de drugs- en alcoholgerelateerde overlast in Haarlem. Na die analyse kunnen meer specifieke maatregelen worden uitgewerkt. Voorbeelden van mogelijke aanvullende maatregelen zijn: extra tijdelijk overlastinterventiewerk inzetten in de zomertijd (vanaf mei) gericht op overlast die alcohol- en drugsgerelateerd is, gezamenlijke brieven van politie, gemeente, Brijder Verslavingszorg en Halt opstellen - gericht aan jongeren en ouders, overleg met Halt en Brijder of alcoholgebruik een onderdeel kan zijn van de Haltafdoening van delicten waarbij alcohol of drugs een rol heeft gespeeld en indien de Haltafdoening negatief wordt afgesloten bepalen of eventueel zorgsignaal aan de orde is, financiering van de herinvoering van "De gezonde school en genotmiddelen". Samen met de activiteiten vanuit de politie maken deze maatregelen ook deel uit van het Horecaconvenant.
Looptijd	Structureel
Budget	€ 50.000

Acties externe partners

MUG, DOM, DOMST	
Beschrijving	Naast het specifieke plan van aanpak dat door de politie in 2009 ontwikkeld wordt, zijn er een aantal maatregelen die al langere tijd door de politie worden uitgevoerd en waarbij de afspraak is dat de gemeente kan verzoeken het gericht in te zetten – bijvoorbeeld op zogenoemde 'indrinkplekken'. Zo is er de MUG aanpak (Minder Uitgaans Geweld) die bestaat uit zowel preventieve als repressieve maatregelen, waarbij Halt betrokken wordt. De DOM aanpak (Dronkenschap Onder Minderjarigen) houdt in dat dronken minderjarigen een bekeuring krijgen en worden meegenomen naar het bureau. Vervolgens wordt een afspraak voor een voorlichting bij de Brijder stichting gemaakt. Als ze hun afspraak zijn nagekomen, wordt de bekeuring verscheurd. Bovendien worden ouders gebeld om hun kinderen op het politiebureau op te halen. De DOMST aanpak (Drugsgebruik Onder Minderjarigen Structureel Terugbrengen) gaat nog iets verder: minderjarigen onder invloed van drugs worden aangehouden en krijgen een Haltverwijzing. Daar volgt een gesprek en een leeropdracht - het schrijven van een opstel - en de minderjarige moet, als onderdeel van de Haltstraf, naar een voorlichting bij de Brijder stichting.
Projectleider	Politie

2.2.4 Inzet Halt

Stichting Halt Kennemerland	
Beschrijving	Voorlichting over norm- en grensoverschrijdend gedrag is een belangrijk preventief instrument in het kader van de aanpak van overlast en criminaliteit door jongeren. Eind 2008 is dan ook een convenant gesloten tussen alle gemeenten in de regio Kennemerland en de stichting Halt om de activiteiten van de stichting Halt de komende vijf jaar te financieren en waarborgen. Halt verzorgt – naast een prejustitieel aanbod - verschillende initiatieven op het gebied van voorlichting op scholen en het betrekken van ouders. Algemene voorlichting van Halt heeft tot doel jongeren te informeren over ongewenst gedrag, zodat dit kan worden voorkomen. Daarnaast zijn Halt medewerkers getraind in de cursus voor ouders 'Omgaan met tegendraadse jeugd' die ingezet kan worden door scholen of in het kader van de groepsaanpak. Halt heeft een belangrijke rol in het betrekken van ouders in de overlastbestrijdingsmaatregelen van de politie: MUG, DOM en DOMST en heeft een rol in een aantal wijkcontracten. Eind 2009 start bovendien een experiment waarbij Haltmedewerkers worden getraind in het geven van de Agressie Regulatie Training – in te zetten op en voor scholen. Omdat Halt vaak veel zicht heeft op de achtergrondproblematiek van jongeren zal in 2009 en 2010 ook bekeken worden of en hoe Halt intensiever betrokken kan worden in de groepsaanpak en in (vroeg)signalering. Bovendien zal in 2009 en 2010 bekeken worden of Halt extra ingezet kan worden op scholen die dichterbij 250 meter bij een coffeeshop liggen. Met het oog op toekomstige wetgeving is het namelijk nodig om extra drempelverhogende maatregelen te nemen op dergelijke scholen als relocatie van betreffende coffeeshops niet mogelijk blijkt.
Looptijd	2008-2013
Budget	€ 60.000

2.3 Aanpak overlast binnenstad

2.3.1 Afbakening domein, doelstellingen en indicatoren

Afbakening domein

De binnenstad van Haarlem kent een populair uitgaansgebied en winkelcentrum. De populariteit kent echter naast de gezelligheid een keerzijde, die zich kenmerkt door overlast voor bewoners, bezoekers en werkenden in de stad.

Haarlem heeft ook in het weekend tijdens de nachtelijke uren een levendige binnenstad. Een klein deel van het uitgaanspubliek zorgt, veelal onder invloed van drank, voor problemen op het gebied van de openbare orde (openbare geweldpleging en vernielingen) en overlast. Dit zorgt voor gevoelens van onveiligheid onder bewoners en het overige uitgaanspubliek.

In 2009 heeft de gemeente in samenwerking met partners veel inspanningen verricht om de onveiligheidsgevoelens en overlast in de binnenstad terug te dringen. Behalve op de aanpak van uitgaansoverlast, is de afgelopen jaren de focus komen te liggen op andere doelgroepen die zorgen voor een substantieel deel van de overlast; daklozen, verslaafden en de zogenaamde veelplegers. Het is van belang dat de inspanningen die worden verricht om onveiligheidsgevoelens en overlast in de binnenstad terug te dringen in 2010 worden gecontinueerd.

Doelstelling

Binnen de aanpak overlast binnenstad wordt de volgende doelstelling nagestreefd:

Doelstelling 2:

Afname van de overlast in de binnenstad

Indicatoren

Om te meten of de bovenstaande doelstelling wordt behaald zijn vier indicatoren opgesteld.

Indicatoren bij doelstelling 2:

- Handhaving of vermindering van het aantal aangiften van uitgaansgerelateerde delicten in 2010 ten opzichte van het aantal in 2009. Onder uitgaansgerelateerde delicten vallen o.a. geweld met/of zonder wapen, openlijke geweldpleging, mishandeling, bedreiging en openbare dronkenschap in de periodes vrijdag van 22.00 uur - 00.00 uur, zaterdag van 00.00 uur tot 08.00 uur en van 22.00 uur tot 00.00 uur en zondag van 00.00 uur tot 08.00 uur. Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie
- In 2010 is het percentage bewoners van het centrumgebied van Haarlem dat slachtoffer is geworden van vernieling auto, beschadiging/vernieling anders, (bedreiging met) lichamelijk geweld en mishandeling niet gestegen ten opzichte van het slachtofferschap in 2009. Bron: Leefbaarheidmonitor Haarlem
- Een daling van het aantal meldingen en incidenten van overlast (zoals drugsgebruik, drugshandel, geluidsoverlast, vervuiling) in 2010 ten opzichte van 2009 in de directe omgeving van de opvanglocaties.⁶ Bron: Bedrijfsprocessensysteem van de politie

Noot 6 Het dark figure van meldingen en incidenten in de politieregistratie is over het algemeen zeer groot. Het kan dus zo zijn dat op korte termijn het aantal meldingen, door meer aandacht en inspanningen op de locaties, kan gaan stijgen. De verwachting is dan wel dat op langere termijn een daling zal optreden.

- Handhaving of vermindering in 2010 ten opzichte van 2009 van het % bewoners dat in de Haarlemse binnenstad aangeeft overlast te hebben (dreiging te ervaren) van dronken mensen op straat en drugsoverlast.⁷
Bron: Leefbaarheidmonitor Haarlem.

2.3.2 Aanpak uitgaansoverlast

Acties VHR

Convenant Veilig Uitgaan	
Beschrijving	De afgelopen jaren is tijdens de uitgaansavonden in de binnenstad regelmatig onrust geconstateerd. Deze onrust concentreert zich met name rond de sluitingstijden van de horeca in de omgeving van de Smedestraat, Lange en Korte Veerstraat en Kleine Houtstraat. Er is sprake van een ‘verharding’ van het uitgaanspubliek, mede door de toename van alcohol- en drugsgebruik. Uitgaansgeweld in of rond horecagelegenheden wordt door de gemeente Haarlem beschouwd als ernstige aantasting van de openbare orde. Als er sprake is van een geweldsdelict van enige betekenis waarbij een relatie kan worden gelegd tussen het geweld en de wijze van exploiteren van een horeca-inrichting, kan op grond van het Horecasanctiebeleid de ontheffing van sluitingstijden worden ingetrokken, sluitingstijden worden vervroegd of de zaak worden gesloten.⁸ De gemeente Haarlem voert zeer regelmatig overleg met de politie over de aanpak van uitgaansoverlast en ontvangt na ieder weekend een overzicht van de incidenten die in het kader van uitgaansoverlast hebben plaatsgevonden. Daarnaast wordt ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma in samenwerking met alle betrokken partners een convenant Veilig Uitgaan 2009-2014 voorbereid waarin alle reeds bestaande én nieuw in te voeren maatregelen in het kader van de aanpak van uitgaansoverlast in de binnenstad zijn opgenomen en werkafspraken zijn vastgelegd (denk aan maatregelen als inzet particuliere beveiliging, organiseren van campagnes, extra openstelling fietsenstalling Smedestraat en eventuele invoering van een passensysteem en calamiteitenverlichting).⁹ Voorbeelden van belangrijke thema’s in het convenant zijn jeugd en alcohol, toezicht, handhaving, fysieke veiligheid en voorlichting (bewustwording). Het voornemen is dat in 2010 de maatregelen en werkafspraken die in het convenant Veilig uitgaan 2009-2014 zijn opgenomen, worden uitgevoerd en gemonitord. De convenantpartners komen hiertoe bijeen in een 6-wekelijks overleg.
Looptijd	2009-2014
Budget	€ 50.000

- Noot 7 In de leefbaarheidmonitor wordt het “Kencijfer dreiging” gemeten. Dit cijfer komt tot stand door aan bewoners te vragen in hoeverre zij de volgende zaken in hun buurt ervaren: bedreiging, dronken mensen op straat, de mate waarin meisjes op straat worden lastiggevallen, drugsoverlast, straatroven en geweldsincidenten. De afdeling O en S zal worden gevraagd een extra analyseopdracht uit te voeren zodat de ervaren overlast van drugs en dronken mensen op straat inzichtelijk kan worden gemaakt. Dit is de enige bron die specifiek voor drugsoverlast een beeld kan schetsen.
- Noot 8 De werkafspraken in het kader van het bestuurlijk handhaven bij overtredingen in horeca- en coffeeshopbeleid zijn vastgelegd in het ‘Integraal Handhavingbeleid 2009-2013’ van de gemeente Haarlem, bijlage 4 Veiligheid en Handhavingregie.
- Noot 9 Ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma is de verwachting is dat het Convenant Veilig Uitgaan 2009-2014 medio 2009 in werking treedt. De verwachte looptijd van het convenant is vijf jaar. Zie het convenant voor een overzicht van alle maatregelen die in de binnenstad van Haarlem in samenwerking met partners worden genomen in het kader van de aanpak van uitgaansoverlast.

Acties externe partners:

Horecateam Politie	
Beschrijving	De politie kent een hoge prioriteit toe aan meldingen in het kader van uitgaansoverlast. Sinds de invoering van het horecasanctiebeleid draait onder regie van het basisteam Centrum Zuid-West het horecateam van de politie. De doelstelling van het horecateam is om de uitgaansoverlast in de binnenstad terug te dringen. Het horecateam werkt nauw samen met horecabeveiligers en horeca-ondernemers. De politie zet het hele jaar door op vrijdag- en zaterdagavond van 22.00 tot 06.00 uur vier extra koppels fiets- en voetsurveillance in. De inzet van het horecateam en de werkafspraken die hieruit voortvloeien zijn een onderdeel van het convenant <i>Veilig Uitgaan 2009-2014</i> .
Projectleider	Politie

2.3.3 Aanpak overlast daklozen, verslaafden en veelplegers

Acties VHR

Aanpak wapenbezit in opvanglocaties	
Beschrijving	Uit politieregistraties blijkt dat een groot aantal bezoekers van de opvanglocaties in de binnenstad van Haarlem ¹⁰ in het bezit is van wapens, variërend van (nep)vuurwapens tot messen, schroevendraaiers of andere scherpe voorwerpen. In de convenanten die tussen de diverse opvanglocaties, gemeente en politie zijn afgesloten, staat dat volgens de huisregels wapenbezit niet is toegestaan. In 2008 en 2009 hebben zich in de opvanglocaties verschillende incidenten voorgedaan waarbij een cliënt ter dreiging een wapen heeft gebruikt. Om dit veiligheidsrisico te voorkomen, worden ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma met alle betrokken partners afspraken gemaakt met het doel te komen tot adequate maatregelen. Het voornemen is de bezoekers van de opvanglocaties vanaf medio 2009 te controleren op wapenbezit door middel van detectiepoorten.
Looptijd	Structureel
Budget	Wordt opgenomen in de prestatieafspraken die WWGZ maakt met Brijder Verslavingszorg en Leger des Heils.

Noot 10 Het gaat hierbij om de opvanglocaties gebruikersruimte Gravinneesteg van Brijder Verslavingszorg en de dagopvang 'Het Magdalenaklooster én de nachtopvang 'De Slaaphoek' Bakenessergracht van het Leger des Heils.

Acties interne partners

Aanpak overlast directe omgeving opvanglocaties	
Beschrijving	Om de overlast van daklozen en verslaafden zoveel mogelijk te beperken én om omwonenden van de opvanglocaties in de binnenstad van Haarlem zoveel mogelijk te betrekken bij de aanpak van overlast, wordt iedere 3 maanden per opvanglocatie een omwonendenoverleg georganiseerd. Er wordt gestuurd op het actief en snel melden van overlast door omwonenden gevolgd door een adequate aanpak door politie, portiers en gemeente. Het gaat hierbij om de volgende opvanglocaties: • Dagopvang Magdalenaklooster (Leger des Heils)• Nachtopvang Bakenessergracht (Leger des Heils)• Gebruikersruimte Gravinnesteeg (Brijder Verslavingszorg)• Herberg Wagenweg (RIBW) Naast de omwonendenoverleggen worden de toezichthouders van de gemeente (HOO) ingezet in de directe omgeving van de opvanglocaties. De omvang van die inzet zal in het kader van vernieuwing van de huidige convenanten daarover met het Leger des Heils en met de Brijder, worden herzien.
Projectleider	Gemeente Haarlem, afdeling Wijkzaken, gebiedsmanagement

Unilocatie	
Beschrijving	Ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma is de gemeente Haarlem in samenwerking met Brijder Verslavingszorg en het Leger des Heils bezig met de voorbereiding op de komst van een 'Unilocatie'. Het is de bedoeling dat genoemde opvanglocaties in de binnenstad opgenomen worden in één unilocatie en dat Brijder Verslavingszorg en het Leger des Heils hierin participeren voor de exploitatie. De unilocatie dient in 2011 gerealiseerd te zijn.
Projectleider	Gemeente Haarlem, afdeling SoZaWe

2.3.4 Overlastinterventieteam

Acties VHR

Overlastinterventieteam	
Beschrijving	Ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma bestaat het voornemen om medio 2009 in samenwerking met de politie en betrokken gemeentelijke afdelingen de behoefte en de mogelijkheid te onderzoeken om in de binnenstad van Haarlem een overlastinterventieteam op te starten. Gedacht wordt aan een flexibel inzetbaar team, bestaande uit in ieder geval politieambtenaren en BOA-toezichthouders van de gemeente (HOO), gericht op diverse vormen van overlast in de binnenstad. Hierbij valt te denken aan inzet op structurele overlastlocaties, maar bijvoorbeeld ook ad hoc bij acute overlastproblematiek (denk bijvoorbeeld aan uitgaansoverlast, overlast door daklozen, verslaafden of veelplegers en overlast tijdens evenementen). Doel van een overlastinterventieteam is het verminderen van overlast in de binnenstad.
Looptijd	Ontwikkeling 2010, daarna structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR

2.4 Aanpak overige overlast

2.4.1 Afbakening domein, doelstellingen en indicatoren

Afbakening domein

Naast de aanpak van jeugdoverlast en overlast gerelateerd aan de binnenstad van Haarlem, wordt ook ingezet op de aanpak van overlastthema's met een meer stadsbreed karakter, zoals bijvoorbeeld de aanpak van overlastlocaties en de aanpak van voetbalvandalisme.

Doelstellingen

Binnen de aanpak van overige vormen van overlast worden de volgende twee doelstellingen nagestreefd:

Doelstelling 3: Minder overlastlocaties

Doelstelling 4: Minder voetbalvandalisme

Indicatoren

Om te meten of de bovenstaande doelstellingen worden behaald, zijn de volgende indicator opgesteld.

Indicator bij doelstelling 3:

Een eenduidige en goed meetbare indicator voor de aanpak van overlastlocaties blijkt moeilijk realiseerbaar. Het aantal meldingen is immers een vrij onbetrouwbare indicator en het aantal overlastlocaties dat aangepakt is, zegt niets over het effect van de aanpak. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de aard en kwaliteit van de bronnen.

In overleg met Wijkzaken (GM) is daarom besloten om in 2009 en 2010 gezamenlijk te bekijken welke mogelijkheden er zijn om een betrouwbare indicator te ontwikkelen. Zo wordt er bijvoorbeeld momenteel in Utrecht een nieuwe methode ontwikkeld, waar mogelijk in de komende periode aansluiting bij kan worden gevonden.

Indicator bij doelstelling 4:

- In 2010 heeft het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme ten opzichte van 2009 niet meer incidenten geregistreerd rond betaald voetbalwedstrijden in Haarlem.
Bron: Voetbalvolgsysteem Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme

2.4.2 Aanpak overlastlocaties

Acties VHR

Aanpak overlastlocaties	
Beschrijving	Naast de <i>specifieke groepen</i> (jongeren, daklozen, verslaafden en veelplegers) die worden aangepakt met de activiteiten die tot nog toe beschreven zijn, worden ook <i>locaties</i> aangepakt waar overlast wordt geconstateerd, maar die niet wordt veroorzaakt door één specifieke groep. Voor die aanpak van gesignaleerde knelpunten zijn door Wijkzaken (GM) virtuele 'gebiedsteams' geformeerd waarin verschillende afdelingen van de gemeente zitting hebben. De afdeling VHR neemt deel aan deze gebiedsteams. In de teams brengen alle afdelingen problemen en acties in en worden alle overlastlocaties besproken. De stadsdeelmanagers benoemen de acties, regisseren dit proces en zetten acties uit bij het gebiedsteam. Voor de afdeling VHR betekent deze werkwijze dat zij op basis van meldingen bij het Loket Leefbaarheid en bij de politie en op basis van de wijkscans van de politie samen met de betreffende stadsdeelmanager achtergrondinformatie verzamelt over een overlastlocatie en dan in overleg bepaalt wie de trekker van de aanpak is. Specifieke groepen en acute problematiek die de openbare orde dreigt te verstoren vallen onder regie van de afdeling VHR. De uitvoering van concrete (fysieke) maatregelen en meer structurele aanpakken vallen onder regie van wijkzaken (GM).
Looptijd	Structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR € 20.000, - in te zetten voor ad hoc maatregelen

2.4.2 Aanpak voetbalvandalisme

Acties VHR

Aanpak voetbalvandalisme	
Beschrijving	Het bezoeken van wedstrijden van HFC Haarlem geeft plezier aan veel mensen. De wedstrijden dienen in een ontspannen en veilige sfeer plaats te vinden. Om dit te bereiken is het noodzakelijk afspraken te maken met alle betrokken partners. De organisator, HFC Haarlem is primair verantwoordelijk voor het ordelijk verloop van de wedstrijd en is uit dien hoofde verantwoordelijk voor de veiligheidsorganisatie binnen en in de directe omgeving van het stadion en voor het begeleiden (door stewards) van HFC Haarlem-supporters naar uitwedstrijden. De burgemeester is verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid en kan onder meer nadere voorwaarden stellen bij het verlenen van toestemming voor een wedstrijd en noodbevoegdheden uit de Gemeentewet toepassen bij dreigende ongeregelheden. De politie is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en samen met het OM verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. De gezamenlijke afspraken worden voorafgaand aan ieder speelseizoen vastgelegd in het Convenant Betaald Voetbal Haarlem. De convenantafspraken worden gemonitord en geëvalueerd tijdens een driejaarlijks ambtelijk veiligheidsoverleg. Daarnaast vindt er een tweewekelijks operationeel veiligheidsoverleg plaats voorafgaand aan iedere thuiswedstrijd van HFC Haarlem. VHR (de veiligheidsmanager) neemt deel aan beide overlegvormen.
Looptijd	Structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR

3 Veilig wonen, ondernemen en naar school

3.1 Inleiding

Een veilige en leefbare stad is niet alleen een stad waar bewoners geen of weinig overlast ervaren, maar vooral ook een stad waar bewoners veilig wonen, waar ondernemers veilig ondernemen en waar jongeren veilig naar school kunnen gaan.

3.2 Veilig wonen

3.2.1 Afbakening domein, doelstellingen en indicatoren

Veilig wonen betekent voor de meeste bewoners: je veilig voelen in de buurt waar je woont. Die beleving van (on)veiligheid in de woon- en leefomgeving wordt vooral bepaald door de veiligheidssituatie op wijkniveau. Daarom zijn de activiteiten in het kader van veilig wonen vooral gericht op de wijkaanpak en de bijdrage die de afdeling VHR levert aan de wijkcontracten. In dat kader wordt ook buurtbemiddeling ingezet.

Omdat voorkomen echter beter is dan genezen zal in 2010 bovendien het Politie Keurmerk Veilig Wonen als instrument voor sociaal veilig ontwerpen meer systematisch worden ingezet.

Doelstelling

Binnen het domein Veilig Wonen wordt de volgende doelstelling nagestreefd:

Doelstelling 5: Veiliger wonen

Indicatoren

Om te meten of de bovenstaande doelstelling wordt behaald is één indicator opgesteld.

Indicator bij doelstelling 5:

- Het percentage bewoners van Haarlem dat zich in 2010 in de eigen woonbuurt veilig voelt is ten opzichte van dat percentage in 2009 niet verslechterd.
Bron: Veiligheidsmonitor Haarlem

3.2.2 Wijkcontracten

Acties interne partners

Wijkcontracten	
Beschrijving	Een deel van de veiligheidsproblematiek in de stad is wijkspecifiek en wordt daarom ook op het niveau van de wijk aangepakt. De wijkaanpak richt zich op het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in aangewezen wijken. Hierbij richt de aandacht zich op de voornaamste, door burgers ervaren, problemen. Het uitgangspunt van de aanpak is het maken van harde afspraken over wie wat gaat doen om meer leefbaarheid en veiligheid te bereiken. De wijkcontracten zijn het instrument om deze afspraken te maken. Per thema dat in een wijkcontract wordt benoemd, wordt een werkgroep gestart waarin – naast bewoners – professionals van alle relevante partijen plaatsnemen. Hoewel de algehele regie over de wijkcontracten bij de stadsdeelmanagers van Wijkzaken (GM) ligt, is de afspraak dat de afdeling VHR de regie op zich neemt voor die problemen en knelpunten die (vrijwel) uitsluitend samenhangen met specifieke groepen of acute overlastproblematiek. Dit houdt in dat de afdeling VHR trekker is van alle werkgroepen die gericht zijn op veiligheidsthema's. Daarnaast heeft er altijd een medewerker van de afdeling VHR zitting in het per wijkcontract overkoepelende projectteamoverleg. Vanaf 2009 voert de politie bovendien zogenoemde wijkscans uit, waarin de belangrijkste knelpunten en wensen op het gebied van criminaliteit en veiligheid per wijkteam in kaart worden gebracht. De afdeling VHR heeft in 2009 en 2010 de taak om een goede afstemming tussen de wijkscans van politie en de wijkaanpak vanuit de gemeente te bewerkstelligen.
Projectleider/eigenaar	Afdeling Wijkzaken, Gebiedsmanagement

3.2.3 Buurtbemiddeling

Acties VHR

Buurtbemiddeling	
Beschrijving	De uitvoeringsorganisatie van het project buurtbemiddeling is in handen van de stichting Meerwaarde. Buurtbemiddeling is gericht op 'huis-, tuin- en keukenconflicten' tussen burens. Een aantal goed getrainde vrijwilligers uit de gemeente Haarlem zijn in staat bij dergelijke conflicten te bemiddelen. Bewoners hebben hierdoor de mogelijkheid hun problemen niet bij politie of justitie neer te leggen, maar onder begeleiding van bemiddelaars hun problemen onderling op te lossen. De opdrachtgevers (gemeente Haarlem, politie Kennemerland en woningbouwcorporaties) zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep buurtbemiddeling. De gemeente Haarlem en de woningbouwcorporaties zijn tevens subsidiegever. Op uitvoeringsniveau worden activiteiten in het kader van de wijkcontracten afgestemd met de stadsdeelmanagers en andere deelnemers als welzijnsorganisatie Stichting Dock, Haarlem Effect en Stadsdeelorganisatie Zuid-West. Ten tijde van het schrijven van dit actieprogramma is het project buurtbemiddeling verbonden aan de eerste zeven wijkcontractwijken in Haarlem en is voor het jaar 2009 ingezet op 70 meldingstrajecten (10 per wijkcontractwijk) en bij voldoende personele capaciteit op 20 meldingstrajecten in de overige wijken in Haarlem. De verwachting is dat buurtbemiddeling in 2010 wordt gecontinueerd. Dit wordt echter medio 2009 pas definitief besloten, na een positieve resultaatverantwoording van de stichting Meerwaarde en evaluatie in de stuurgroep. Afhankelijk van de evaluatie zal bepaald worden of het projectleiderschap vanaf 2010 een taak blijft van VHR of bij Wijkzaken komt te liggen.
Looptijd	2010 (indien buurtbemiddeling wordt gecontinueerd).
Budget	€ 50.000

3.2.4 Politie Keurmerk Veilig Wonen

Acties VHR

Politiekeurmerk Veilig Wonen – sociaal veilig ontwerpen	
Beschrijving	In de jaren 2005-2010 is in het kader van het Grote Steden Beleid door de gemeente ingezet om het instrument Politie Keurmerk Veilig Wonen breed toe te passen. Inmiddels liggen er afspraken dat in beginsel alle nieuwbouwprojecten conform het eisenpakket van het Keurmerk worden ontwikkeld. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet alleen om woningen maar ook om een veilig woongebouw, een veilige straat en een veilige wijk. In aanvulling daarop wordt in 2009 in overleg met stadsdeelmanagers, programmamanagers en woningcorporaties onderzocht op welke manier het Keurmerk toegepast kan gaan worden op bestaande bouw. Op basis daarvan zal het beleid 2010-2015 worden bepaald. Voor bestaande bouw zullen in ieder geval herstructureringsplannen getoetst gaan worden, evenals gebouwen die een publiek toegankelijke functie hebben. Ook zal er beleid worden vastgesteld dat bij ontwerpen structureel plantoetsing in het kader van sociale veiligheid zal plaatsvinden. Hiervoor zullen onder andere bouwplantoetsers extra worden getraind. Uiteindelijk moet dit leiden tot veilige woningen, veilige woongebouwen en veilige wijken.
Looptijd	2010 en daarna structureel
Budget	€ 100.000

3.3 Veilig ondernemen

3.3.1 Afbakening domein, doelstellingen en indicatoren

Het creëren van een veilige omgeving voor personeel en klanten van ondernemingen, maar bijvoorbeeld ook voor de bezoekers van een evenement is van groot belang. In een veilige omgeving voelen mensen zich meer op hun gemak en lopen zij minder risico op schade door criminaliteit of letsel door onveilige situaties.

In het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC) werken ondernemers, politie en gemeenten samen aan veilig ondernemen in de regio. In Haarlem is in 2001 het project 'Samen Veilig Ondernemen' (SVO) gestart met als doel maatregelen te formuleren die goed aansluiten bij de lokale situatie op of rond een winkelcentrum of bedrijventerrein ter bestrijding van overlast en criminaliteit. Een belangrijk onderdeel van SVO is de certificering van een winkelcentrum of bedrijventerrein met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)¹¹.

Doelstelling

Binnen het domein veilig ondernemen wordt de volgende doelstelling nagestreefd:

Doelstelling 6:
Veiliger ondernemen

Indicator

Om te meten of de bovenstaande doelstelling wordt behaald is de volgende indicator opgesteld.

Indicator bij doelstelling 6:

- De zes KVO-trajecten die er in 2009 zijn, worden voortgezet in 2010.
Bron: registratie gemeente.

¹¹ Daarnaast wordt op de relevante fysieke maatregelen bij gebouwen, panden, activiteiten in bedrijven en evenementen die van invloed zijn op het creëren van die veilige omgeving toegezien conform bijlage 3 van het Integraal Handhavingsbeleid.

3.3.2 Samen veilig ondernemen

Acties VHR

Voortzetting Keurmerk Veilig Ondernemen	
Beschrijving	In Haarlem zijn zes Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) -trajecten actief onder de naam Samen Veilig Ondernemen. Het gaat hierbij om vijf gecertificeerde winkelcentra en één gecertificeerd bedrijventerrein: 2005: KVO-W behaald voor winkelcentrum Binnenstad Haarlem 2006: KVO-W behaald voor winkelcentrum Amsterdam straat 2007: KVO-W behaald voor winkelcentrum Marsmanplein KVO-W behaald voor winkelcentrum Schalkwijk KVO-B behaald voor bedrijventerrein Waarderpolder 2009: KVO-W behaald voor winkelcentrum Cronjéstraat In 2009 zijn de KVO-trajecten die in 2007 zijn gestart gehercertificeerd (cyclus van iedere twee jaar) en zijn nieuwe maatregelen per project vastgelegd met de betrokken partijen op basis van de convenantafspraken.¹² Voor 2010 is het doel de zes cyclische KVO-trajecten voort te zetten en de afgestemde maatregelen per project te realiseren zodat na twee jaar opnieuw de winkelstraten en het bedrijventerrein keurmerkwaardig worden bevonden door het landelijk certificeringinstituut KIWA en het CCV. Daarnaast zal, daar het college hier voorstander van is, onderzocht worden of de kosten van de KVO-trajecten betaald kunnen worden uit het ondernemersfonds.
Looptijd	Structureel
Budget	€ 52.500

Noot 12 De partijen in een KVO-traject committeren zich aan afgesproken acties door het ondertekenen van een intentieverklaring en een convenant.

3.3.3 Veilige evenementen

Acties VHR

Veiligheid en handhaving bij evenementen	
Beschrijving	Veiligheid, handhaving van vergunningsvoorwaarden en de openbare orde zijn belangrijke voorwaarden voor succesvolle evenementen. De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Hij is bevoegd tot vergunningverlening¹³ en eindverantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. De organisator van een evenement is primair verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement. Dat wil zeggen dat hij alle voorzieningen moet treffen voor een goed en veilig verloop van het evenement. Ten behoeve van een goede voorbereiding op evenementen is de volgende overlegstructuur afgesproken¹⁴: • Stuurgroep evenementen (VHR lid): Planning van grote evenementen t.b.v. evenementenkalender en regionale afstemming. Bespreken van het evenementenbeleid, werving van nieuwe evenementen en evaluatie van het (voorgaande) evenementenjaar. • Projectgroep vergunningen evenementen (VHR lid): Doel: een tijdige vergunningverlening op basis van ingediende aanvragen van initiatiefnemers. • Projectgroep evenementen (VHR voorzitter): Onder voorzitterschap van VHR voorbereiden van de concrete uitvoeringswerkzaamheden van de betrokken partners ten behoeve van veiligheid en handhaving. Opleveren van de volgende producten: een risicoanalyse, een voorstel van de aan de vergunning te verbinden voorwaarden, een handhavingprotocol en een incidentenplan. Daarnaast (voor een aantal door de stuurgroep aangewezen evenementen) formeren van een projectorganisatie volgens een vastgesteld model. In het evenementenseizoen komt de projectgroep evenementen 2-wekelijks bijeen. Afhankelijk van de veiligheidsaandacht die een evenement verdient, heeft VHR ook tijdens het evenement diverse taken. Bij evenementen met (verhoogde) veiligheidsaandacht levert VHR een liaison (veiligheidsmanager) die, eventueel samen met een handhavingcoördinator (VVH), tijdens het evenement het aanspreekpunt is namens de gemeente. Daarnaast heeft VHR voorafgaand aan het evenement een rol in het organiseren van een specifiek op het evenement toegespitste oefening voor de organisator en alle betrokken partners¹⁵ en na afloop organiseert VHR een gezamenlijke evaluatiebijeenkomst.
Looptijd	Structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR

Noot 13 Naast het verkrijgen van een door de burgemeester verleende vergunning is het ook van belang dat het evenement voldoet aan de definitie evenementen van het Regionaal Evenementenbeleid Kennemerland (vastgesteld in Regionaal College in 2003 en art. 28 APV Haarlem).

Noot 14 Zie de notitie 'Veiligheid en Handhaving bij evenementen', van de gemeente Haarlem (VVH, oktober 2008) voor de gehele beschrijving van de (regionale) werkwijze voorafgaand en tijdens evenementen.

Noot 15 De oefening wordt in overleg met VHR georganiseerd door het Veiligheidsbureau Kennemerland.

3.4 Veilig naar school

De meeste jongeren brengen een groot deel van hun tijd door op school. Een veilige school is dan ook van groot belang om jongeren een veilige omgeving te bieden om zich te ontwikkelen. In dat kader wordt al lange tijd door een aantal kernpartners samengewerkt aan schoolveiligheid. In de afgelopen jaren is echter ook gebleken dat de doelstelling 'een veiligere school' lastig meetbaar is. In 2002 en 2008 zijn er wel onderzoeken uitgevoerd onder leerlingen en docenten van alle scholen, maar de resultaten hiervan bleken slecht vergelijkbaar én het is kostbaar om een dergelijk onderzoek elk jaar of elke twee jaar te herhalen.

Doelstelling

Binnen het domein Veilige School wordt de volgende doelstelling nagestreefd:

Doelstelling 7: Veiligere school

Indicatoren

Een goede indicator zou de incidentenregistratie van de scholen zelf kunnen zijn, maar deze wordt door veel scholen niet volledig ingevuld.¹⁶ Met het incidentenregistratiesysteem dat de scholen hebben, zou onder andere het slachtofferschap onder zowel docenten als leerlingen gemeten kunnen worden. Een doelstelling voor 2010 is dan ook het verbeteren van de incidentenregistratie.

Om toch iets te kunnen zeggen over de veiligheid in scholen, wordt daarnaast gebruik gemaakt van het digipanel van de afdeling Onderzoek en Statistiek. Het slachtofferschap onder docenten kan hier echter niet mee worden gemeten.

In 2008 heeft de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Haarlem een digipanelonderzoek uitgevoerd onder jongeren. Daarmee kan een beeld worden verkregen van wat er op scholen speelt volgens zo'n 300 jongeren. Aan de hand van deze gegevens zijn toch twee indicatoren opgesteld

Indicatoren bij doelstelling 7

- In 2010 geven leerlingen van scholen aan zich veiliger te voelen op scholen ten opzichte van 2008.
Bron: Digipanel onderzoek onder leerlingen
- In 2010 geven minder leerlingen aan slachtoffer te zijn geworden van pesten, vandalisme, agressie/geweld en diefstal ten opzichte van 2008.
Bron: Digipanel onderzoek onder leerlingen.

Noot 16 In totaal beschikken 23 schoolvestigingen in Haarlem over het IRIS incidentenregistratiesysteem.

Veilig in en om school (VIOS)

Beschrijving	Het project VIOS beoogt de ontwikkeling van een structurele en samenhangende aanpak van veiligheidsproblemen in en om scholen. In 2007 is er een convenant afgesloten tussen scholen, gemeente, politie en Halt waarin is afgesproken dat de gemeente de Kennemerkring van Schoolleiders opdracht geeft om VIOS uit te voeren als onderdeel van het Integrale Veiligheidsbeleid. In het kader van VIOS hebben in de jaren 2007-2009 personeel en leerlingen specifieke trainingen gekregen. De kern daarvan is de inschakeling van leerlingen bij het signaleren en oplossen van problemen rond schoolveiligheid. De school houdt een gestructureerde incidentenregistratie bij en ontwikkelt daar beleid op. Alle scholen hebben inmiddels veiligheidscoördinatoren aangesteld en een Schoolveiligheidsplan ontwikkeld. In het schooljaar 2009-2010 zal bovendien een experiment starten – gefinancierd door het Ministerie van Justitie – om docenten in samenwerking met medewerkers van Halt de zogenoemde Agressie Regulatie Training te laten geven aan leerlingen. Op het moment van schrijven van dit actieprogramma wordt een plan van aanpak voor de toekomst van VIOS opgesteld. Bekeken wordt met welke missie en visie de partners uit VIOS in 2010 verder gaan. Wat betreft de afdeling Veiligheid is in 2010 in ieder geval de verbetering van de incidentenregistratie een speerpunt. Ook zal bekeken worden of eventuele nieuwe thema's, zoals bijvoorbeeld loverboys, vanuit VIOS een aanpak behoeven.
Looptijd	2010
Budget	Inzet capaciteit VHR

4 Een sluitende keten

4.1 Inleiding

Criminaliteit en overlast zijn in essentie altijd het gevolg van het gedrag van mensen. Om dat gedrag te kunnen beïnvloeden is een persoonsgerichte aanpak een essentieel onderdeel van de totaalaanpak op het gebied van sociale veiligheid. Om tot een effectieve persoonsgerichte aanpak te komen is het van belang dat een sluitende keten van signalering, preventie, repressie en nazorg wordt gecreëerd. De afgelopen jaren zijn in dat kader verschillende integrale samenwerkingsverbanden opgestart binnen zowel de stad als het arrondissement Haarlem.

Tot en met 2008/2009 heeft de afdeling VHR in een aantal van deze (casuïstieke) samenwerkingsverbanden een trekkersrol gehad: bijvoorbeeld in de nazorg van actieve veelplegers, de nazorg van ex-delinquenten en de nazorg van jongeren die uit detentie komen. Daarnaast bestaan er vanuit de welzijns- en de justitiële hoek samenwerkingsverbanden die zich richten op de aanpak van individuele zorgmijders, risicjongeren, veelplegers, plegers van huiselijk geweld en criminele jongeren.

Al deze initiatieven rond integrale samenwerking hebben geleid tot een scala van overlegvormen waarin veel overlap van deelnemers te herkennen is. De basis voor een goede samenwerking is gelegd, alleen lijken alle initiatieven op het gebied van de diverse veiligheidsthema's nog teveel naast elkaar te bestaan. De uitvoering geeft steeds vaker aan dat er behoefte is aan het samenbrengen van de samenwerkingsverbanden zodat er op die manier efficiënter en effectiever gewerkt kan worden.

Rondom zorg is hier al mee begonnen door onder andere het opzetten van de zogenoemde 'Centrale Toegang' voor zorgvolwassenen, de ontwikkeling van de Centra Jeugd en Gezin, van de Verwijsindex Risicojeugd en de Raak Aanpak Kindermishandeling.

Daarnaast is in 2009 besloten dat de gemeente Haarlem samen met het Openbaar Ministerie een trekkersrol op zich neemt in de ontwikkeling van een regionaal Veiligheidshuis waar een persoonsgerichte justitiële én zorgaanpak van diverse groepen (veelplegers, jeugdige daders, jeugdige overlastveroorzakers en plegers van huiselijk geweld) in samenhang wordt vormgegeven.

Door middel van een veiligheidshuis kan, zo blijkt ook uit ervaringen elders, invulling gegeven worden aan het gewenste evenwicht tussen preventie en repressie en kan er gericht worden gewerkt aan het afstemmen van vraag en aanbod. Een doeltreffende aanpak van overlast en onveiligheid vraagt om doortastende oplossingen. Aanpakken betekent ook oplossen. Daarbij moet ook de keten sluiten: niemand mag tussen wal en schip vallen. Dit moet leiden tot aanzienlijke verbeteringen in de veiligheidssituatie in de stad en in de wijken. Minder overlast en recidive en méér perspectief voor burgers, óók voor degenen die in de fout zijn gegaan. Een veiligheidshuis is daarbij een middel voor het breed, praktisch én snel aanpakken van problemen.

Voor veelplegers, criminele en overlastgevende jongeren en plegers van huiselijk geweld wordt in het Veiligheidshuis een 'persoonsgerichte aanpak' ontwikkeld. Via een individueel plan van aanpak dat door de justitiële en zorgpartners gezamenlijk wordt opgesteld, krijgt de verdachte een strafrechtelijke afdoening (een taakstraf, boete of gevangenisstraf) of een aanbod van hulpverlening en/of zorg.

Soms een combinatie van deze twee, al dan niet met inzet van zogenaamde 'dwang en drang'-maatregelen.

Bij de aanpak van individuele verdachten kijken de partners daarnaast naar het systeem, zoals het gezin of de groep waarbinnen de verdachte functioneert. Als ingrijpen in het gezin of de groep zinvol lijkt, onderzoeken de partners de mogelijkheden hiervoor. In zo'n geval wordt voor een heel gezin of een hele groep een behandelplan opgesteld.

Door bovendien gericht in te zetten op signalering en preventie ten behoeve van jongeren – met name op 'nieuwe' veiligheidsthema's – kan de gemeente bovendien een belangrijke rol spelen in het voorkomen dat jongeren terechtkomen in overlastgevend of crimineel gedrag.

Doelstellingen

Binnen het domein een Sluitende Aanpak zijn twee doelstellingen opgesteld.

Doelstelling 8: Minder jeugddelinquenten

Doelstelling 9: Minder veelplegers

Indicatoren

Om te meten of de bovenstaande doelstellingen worden behaald zijn vier indicatoren opgesteld.

Indicatoren doelstelling 8:

- In 2010 worden er door de politie in Haarlem niet meer jeugdige verdachten aangehouden dan in 2009.
Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie
- In 2010 worden er door de politie in Haarlem niet meer recidiverende jongeren (meer dan twee keer, maar minder dan vijf keer door politie aangehouden) aangehouden dan in 2009.
Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie.

Indicatoren doelstelling 9:

- Vermindering van het aantal zeer actieve veelplegers in 2010 ten opzichte van 2009.
Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie.¹⁷
- Vermindering van het aantal jeugdige veelplegers in 2010 ten opzichte van 2009.
Bron: Bedrijfsprocessensysteem politie.

Noot 17 Door de opzet van het Veiligheidshuis zullen er nog meer inspanningen worden gepleegd en aandacht worden besteed aan deze groep. Het kan dus zo zijn dat op korte termijn het aantal veelplegers stijgt. De verwachting is dan wel dat op langere termijn een daling zal optreden.

4.2 Veiligheidshuis

Gemeentelijke inzet in het Veiligheidshuis	
Beschrijving	Binnen de gemeente Haarlem en de diverse justitiële partners is er een breed draagvlak voor het opzetten van een Veiligheidshuis en er wordt dan ook naar gestreefd om eind 2009 in het arrondissement Haarlem te starten met een Veiligheidshuis. In het Veiligheidshuis werken verschillende organisaties samen die bij veiligheid en handhaving zijn betrokken en die nu letterlijk onder één dak de werkzaamheden verrichten. Doel van deze nauwe samenwerking is het naadloos op elkaar laten aansluiten van preventie, repressie en nazorg. De partners in het Veiligheidshuis doen dit door hun werkzaamheden en inzet te coördineren en op elkaar af te stemmen. Hierbij worden zowel bestaande als nieuw gecreëerde samenwerkingsverbanden ingezet. Bestaande samenwerkingsverbanden die worden ingezet, zijn: de justitiële aanpak veelplegers, de aanpak van jeugdige veelplegers, het Justitieel Casusoverleg (JCO) waarin de afdoening van alle processen verbaal die zijn opgemaakt tegen jongeren tussen de 12 en 18 jaar worden besproken, het trajectberaad (Nazorg jeugdigen uit detentie), een casusoverleg Huiselijk Geweld en nazorg volwassen ex-gedetineerden en veelplegers die uit ISD komen – inclusief het gemeentelijk casusoverleg. Nieuw gecreëerd worden daarnaast in ieder geval: een casus (zorg)overleg voor (overlastgevende) risicojeugdigen en integratie van de groepsaanpak in het Veiligheidshuis. Ook zijn er vanuit politie en gemeente – naar aanleiding van een aanbeveling uit de wijkscan Noord van de politie - gezamenlijk plannen om een top 20 van overlastveroorzakers op te stellen en aan te pakken. Bij elk van deze overleggen zijn vanuit de (gemeentelijke) zorg verschillende organisaties en afdelingen betrokken. Omdat het echter onmogelijk is om vanuit al deze verschillende (gemeentelijke) partijen een vertegenwoordiger plaats te laten nemen in het Veiligheidshuis, wordt voorgesteld om één gemeentelijke coördinator aan te stellen die namens de verschillende afdelingen en partijen handelt. Deze coördinator zal de afstemming tussen de justitiële acties vanuit het Veiligheidshuis en de zorg vanuit de gemeente vormgeven en beheren. Daarnaast wordt voorgesteld dat Haarlem als centrumgemeente in de toekomst de regie over het Veiligheidshuis op zich neemt. Daartoe zal een ketenmanager dienen te worden aangesteld die de samenwerking in het Veiligheidshuis vormgeeft door coördinatie van de dagelijkse werkzaamheden en het faciliteren van medewerkers van het Veiligheidshuis. De ketenmanager geeft leiding aan de medewerkers van het bedrijfsbureau veiligheidshuis en functioneel aan de medewerkers die door de partners in het veiligheidshuis te werk zijn gesteld. Ook zal deze ketenmanager de verschillende werkprocessen onderhouden, beheren en verbeteren en nieuwe werkprocessen tussen de gemeenten en de diverse partners in de justitiële en zorgketens opzetten. De ketenmanager legt inhoudelijk verantwoording af aan de Stuurgroep Veiligheidshuis en zal jaarlijks een opdracht van de Stuurgroep ontvangen op basis van rapportages en een jaarplan. Voorbehoud is dat op het moment van schrijven van dit actieprogramma de ontwikkeling van het Veiligheidshuis nog in de kinderschoenen staat. De precieze inhoudelijke invulling van de gemeentelijke inzet kan daarom nog niet plaatsvinden.
Looptijd	Medio 2009 en 2010, daarna structureel
Budget	Inzet 1 nieuwe fte coördinatie: € 61.419,- Inzet 1 nieuwe fte ketenmanagement: € 80.628,-

4.3 (Zorg) netwerken

Voor de praktische uitvoering van zorg- en hulpmaatregelen in de individuele plannen van aanpak die in het Veiligheidshuis worden opgesteld is het essentieel dat er op gemeentelijk niveau (sluitende) zorgnetwerken zijn. Bovendien is de ingang bij het Veiligheidshuis altijd een strafbaar feit, terwijl er in het kader van preventie ook plannen van aanpak moeten worden opgesteld. In 2009 is hier vanuit diverse afdelingen van de gemeente aan gewerkt, onder andere met de opzet van de Centrale Toegang en de Centra voor Jeugd en Gezin. Deze netwerken vormen de link naar het achterliggende (gemeentelijke) zorgaanbod.

De gemeentelijke casuoverleggen die in genoemde gremia opgaan, vallen onder de verantwoordelijkheid van diverse gemeentelijke afdelingen en partners. In die gevallen waar het echter gaat om personen die in het veiligheidshuis worden besproken heeft de gemeentelijke coördinator Veiligheidshuis de verantwoordelijkheid deze personen aan te melden bij de netwerken. Ook ligt er een verantwoordelijkheid om gaten in het aanbod en/of de netwerken te signaleren en aan te pakken. De gemeentelijke coördinator is daarmee de schakel tussen de justitiële- en zorgketen.

Acties interne partners

Volwassenen	
Beschrijving	Vanaf juli 2009 zal in de gemeente Haarlem de Centrale Toegang operationeel zijn. Een groot deel van de doelgroep van de centrale toegang is dezelfde als de doelgroep van het Veiligheidshuis. Vanuit de Centrale Toegang gaat regie (en registratie) plaatsvinden voor eenieder die specifieke zorg behoeft vanuit de gemeente en/of instellingen voor hulpverlening, waaronder ex-delinquenten, veelplegers, dak- en thuislozen en zorgmijders. Centrale vraag is: 'Wie krijgt welk traject en/of zorg aangeboden en waar moet hij of zij heen'. Plaatsing in een traject vindt alleen nog maar plaats via de centrale toegang: ook het Leger des Heils kan straks niet zelf meer plaatsen. Om dat te realiseren wordt er casuïstiek overleg gestart waarmee zorg moet worden gedragen voor een efficiënte inzet van de zorgnetwerken. Uiteindelijk zal er vervlechting van deze centrale toegang plaatsvinden met de justitiële keten in het veiligheidshuis.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente, SoZaWe

Jeugd	
Beschrijving	Belangrijke ontwikkeling vanuit Jeugd is de opzet van 5 Centra voor Jeugd en Gezin in Haarlem. Deze Centra vormen een paraplu voor alle organisaties die met jeugd, opvoeden en opgroeien te maken hebben en zijn onder andere gericht op (lichte) opvoedingsondersteuning en op doorgeleiding naar hulpverlening en zorg. In 2011 dienen alle 5 de centra operationeel te zijn en te fungeren als één centrale toegang voor vragen van ouders, opvoeders, kinderen en jongeren zelf en van professionals. Ook wordt indien nodig vanuit de CJG's ad hoc casuoverleg gerealiseerd en wordt de coördinatie van zorg vormgegeven. Aangezien risicojeugd niet zozeer thuis hoort binnen de justieteketen maar veel meer binnen een preventieve keten, is het van belang afspraken te maken over samenwerking, overdracht en uitwisselen van informatie tussen de CJG's en het Veiligheidshuis. Het moet helder zijn waar welke kinderen, jongeren en gezinnen besproken en gevolgd worden. Bij een goede afstemming zal het doel 'één gezin één plan' dichterbij komen. Daarnaast is in 2008 en 2009 de pilot Bemoeizorg gestart waarmee voor de gehele regio een sluitende keten rondom multi-probleemgezinnen kan worden vormgegeven. Indien er op meerdere gebieden problemen zijn kan er ook doorverwezen worden naar Vangnet Jeugd. De GGD vervult deze taak.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente, JOS

Huiselijk geweld	
Beschrijving	Het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn in de eerste plaats doelstellingen die gerelateerd zijn aan zorg en gezondheid. Dit neemt niet weg dat het realiseren van deze doelstelling ook vanuit het perspectief van VHR van groot belang is. In 2008 en 2009 is vanuit er vanuit de gemeente Haarlem – als trekker – gestart met de ontwikkeling van een regionale integrale aanpak van dit thema in samenwerking met welzijn en zorg, GGD en regionale hulpverleningsinstanties. Het implementatieplan dat daaruit voort komt wordt medio 2009 door de 10 regiogemeenten vastgesteld. Belangrijke doelstelling is het verbeteren van de ketenaanpak rondom huiselijk geweld. Onderdeel daarvan is ook de afstemming met het Veiligheidshuis en de toepassing van de wet Tijdelijk Huisverbod. De wet Tijdelijk Huisverbod is op 1 januari 2009 van kracht geworden en wordt in de regio Kennemerland op eenduidige wijze uitgevoerd. Daartoe is door de gemeente Haarlem als centrumgemeente een 24-uurs crisisdienst opgezet en zijn er casemanagers aangesteld. Dit wordt uitgevoerd door de GGD. onder regie van de gemeente Haarlem. Apart onderdeel van de aanpak van huiselijk geweld is de aanpak van kindermishandeling. Hiervoor is het Algemeen meldpunt Kindermishandeling primair verantwoordelijk. In 2009 wordt bovendien in Haarlem de RAAK aanpak ingezet: een aanpak van de Reflectie- en Actiegroep Kindermishandeling waarin de jeugdgezondheidszorg en de jeugdhulpverlening (integrale jeugdzorg) alles kan doen waartoe ze volgens haar statuten is bedoeld en zij bij de uitvoering van haar taak niet belemmerd wordt door kwantitatieve, kwalitatieve en organisatorische tekorten. Daarvoor is medio 2009 een regionaal coördinator aangesteld.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente, WWGZ en JOS

4.4 Signalering en preventie

In de kern gaat het in dit actieprogramma om het creëren van een veilige stad en omgeving voor alle inwoners van Haarlem. Het bestrijden van het negatieve staat hierbij centraal: de aandacht gaat sterk uit naar maatregelen voor overlastgevers en criminelen en in mindere mate naar interventies die plaatsvinden voordat er problemen zijn. Met name voor jeugdigen geldt echter dat voorkomen beter is dan genezen. Vanuit onder andere de afdelingen JOS en WWGZ wordt hier veel op geïnvesteerd vanuit het algemene jeugdbeleid en de jeugdgezondheidszorg. Vanuit de afdeling VHR wordt er in dat kader actief bijgedragen aan de ontwikkeling en implementatie van de Verwijsindex Risicojongeren (VIR) en een aanpak voor 12-minners. Daarnaast wordt geïnvesteerd in signalering en preventie van polarisatie en radicalisering.

4.4.1 Vroegsignalering

Acties interne partners

Verwijsindex Risicojongeren	
Beschrijving	Risicojongeren hebben complexe problemen die hun persoonlijke ontplooiing en maatschappelijke ontwikkeling belemmeren. In de jeugdketen proberen veel verschillende instellingen de risicojongeren hierbij ondersteuning te bieden. Uit rapporten van de inspectie Jeugdzorg blijkt echter dat de instanties onvoldoende samenwerken en de beschikbare informatie niet altijd uitwisselen. Zo hebben jongeren vaak met verschillende instellingen te maken, waarvan sommige lokaal en andere regionaal zijn georganiseerd waardoor deze instanties vaak van elkaar niet weten welke problemen er spelen en op welke manier hulp wordt geboden. De privacywetgeving stelt bovendien strenge eisen aan de manier waarop cliëntinformatie wordt geregistreerd en uitgewisseld. In dat kader wordt de Verwijsindex Risicojongeren ontwikkeld. Een verwijsindex voor risicojongeren is een systeem dat risicomeldingen van jongeren tot 23 jaar registreert als ze in contact komen met één van de organisaties in de jeugdketen. Het systeem meldt alleen dat iemand is aangemeld door een bepaalde organisatie, maar geeft in verband met de privacy verder geen inhoudelijke dossierinformatie. Als er over een jongere twee of meer meldingen zijn, dan is er sprake van een 'match'. Dankzij de melding van de match kunnen de betrokken instellingen vervolgens hun hulpverlening afstemmen. De verwijsindex is op zich dus alleen een meldingssysteem dat meldingen doorgeeft aan de aangesloten organisaties. Om de hulpverlening vervolgens aan te laten sluiten, maken alle betrokken organisaties onderling aanvullende afspraken over de uitwisseling van gegevens, regievoering en de afstemming van die hulpverlening. In de regio Kennemerland Zuid wordt op het moment van schrijven van dit actieprogramma een implementatieplan ontwikkeld waarin dergelijke afspraken worden vastgelegd. Belangrijk onderdeel zijn in ieder geval de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) die het (ad hoc) casuïstiek overleg praktisch gaan vormgeven. In de Verwijsindex worden de vier belangrijkste ketens rondom jeugd gekoppeld: zorg, onderwijs, justitie en werk & inkomen. In dat kader zal ook bekeken worden of de groepsaanpak aangesloten kan worden op het systeem. Praktisch betekent dit dat een jongere wordt aangemeld als hij of zij geregistreerd is als lid van een overlastgevende groep.
Projectleider/ eigenaar	Gemeente, afdeling JOS

12 min aanpak	
Beschrijving	De doelgroep vanuit de afdeling VHR zijn jongeren vanaf 12 jaar. In het kader van voorkomen is echter de signalering, preventie en aanpak van overlastgevend en crimineel gedrag van kinderen onder 12 jaar van groot belang. Daarom is de aanpak van '12-minners' in 2009 speerpunt voor het Arrondissementaal Platform Jeugd. De afdeling VHR neemt deel aan de werkgroep die in dat kader is gevormd. Medio 2009 wordt er door het ministerie van Justitie een landelijk plan van aanpak 12-minners gepresenteerd waar bij aangesloten zal worden op arrondissementaal en lokaal niveau. Concrete maatregelen voor 2010 zullen op basis daarvan geformuleerd worden. Tegelijkertijd is er in 2009 een particulier initiatief gestart in Haarlem onder leiding van professor Theo Dorelijers. Vanuit deze 'Denktank' wordt door diverse zorginstellingen uit de regio een pilot ontwikkeld voor een dagopvang voor risicjongeren. VHR neemt deel aan de Denktank hieromtrent en draagt zorg voor de afstemming tussen activiteiten vanuit reguliere gremia en deze Denktank.
Projectleider/eigenaar	Arrondissementaal Platform Jeugd Denktank Jeugdcriminaliteit

4.5.2 Polarisatie en radicalisering

De afgelopen jaren heeft frustratie over de Nederlandse 'multiculturele' samenleving bij zowel autochtone als allochtone zich gemanifesteerd als een breed sociaal-maatschappelijk probleem. Interetnische spanningen zijn een bedreiging voor de cohesie in de samenleving.

Polarisatie kan zich op verschillende manieren uiten: afstand tussen groepen, segregatie, negatieve beeldvorming en een negatieve houding over en weer, pesten, discriminatie, vandalisme, intimidatie, racisme, en geweld. Radicalisering hangt samen met polarisatie, maar moet hier wel van worden onderscheiden. Radicalisering verwijst namelijk naar een ideologische en doelgerichte dimensie, die bij polarisatie niet (per definitie) aanwezig is. Radicalisering is hiermee veel meer dan polarisatie (ook) een bedreiging voor de democratische rechtsorde.

In Haarlem is in 2005 door de Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad Haarlem (SAMS) onderzoek gedaan naar de maatschappelijke participatie en sociale cohesie in Haarlem.¹⁸ In het onderzoeksrapport dat daaruit voortkwam, wordt geconstateerd dat de situatie in Haarlem relatief gemoedelijk is: er hebben zich kleine incidenten voorgedaan, maar deze hebben zich niet ontwikkeld tot interetnische spanningen. Dit wil echter niet zeggen dat er in de toekomst geen incidenten kunnen plaatsvinden of dat er geen etnische spanningen zijn of kunnen ontstaan. In 2007 is er in dat kader een actieplan opgesteld vanuit de afdeling VHR. Tot nog toe is de uitwerking van de acties uit dit plan echter achterwege gebleven, omdat de noodzaak daartoe ontbrak.

Inmiddels zijn er echter signalen dat ook in Haarlem de spanningen toenemen. Dat idee wordt bevestigd door de uitkomsten van een digipanel onderzoek onder bijna 300 jongeren in 2009, waaruit bleek dat maar liefst 89% van de jongeren een toename van dergelijke spanningen waarneemt.

Daarom wordt er in 2010 vanuit de afdeling Veiligheid geïnvesteerd op acute interventies bij incidenten, maar is het voornemen ook om de partners en organisaties die rechtstreeks met de jongeren te maken hebben te ondersteunen in het meer systematisch en structureel signaleren van polarisatie en radicalisering en indien nodig in te grijpen.

Investeren in jeugd & identiteit	
Beschrijving	Er worden gesprekken georganiseerd naar aanleiding van concrete voorvallen die de dreiging van radicalisering van jongeren en de polarisatie vergroten. Relevante partijen zijn buurthuizen, scholen, migrantenorganisaties en moskeeën. Deze ad hoc georganiseerde gesprekken vormen een aanvulling op de reguliere contacten van de gemeente die met diverse partijen worden georganiseerd om radicalisering en polarisatie te voorkomen en bestrijden.
Looptijd	Structureel
Budget	Inzet capaciteit VHR

Awareness–systematiek voor professionals	
Beschrijving	Om ervoor te zorgen dat radicalisering, mocht het zich voordoen, vroegtijdig wordt gesignaleerd (en interventies nog goed mogelijk zijn), is het noodzakelijk hier in de bestaande structuren aandacht aan te besteden en daar de randvoorwaarden voor te scheppen. Het gaat dan om de netwerken rondom school en jongerenwerk, maar ook om de relaties met bijvoorbeeld moskeeën. Medio 2009 is besloten om dit regionaal op te pakken en te starten met Awareness trainingen voor sleutelpersonen uit de regiogemeenten. Daarna zal bekeken worden welke specifiek voor Haarlem aanvullende maatregelen nodig zijn.
Looptijd	2009-2010
Budget	Inzet personele capaciteit afdeling VHR

5 Indicatoren en brongegevens

5.1 Aard en kwaliteit van de brongegevens

Bij de keuze voor indicatoren is rekening gehouden met de beschikbare informatiebronnen. Dat zijn de volgende bronnen:

- Leefbaarheidmonitor
- Politiegegevens
 - Aangiften
 - Meldingen
 - Wijkscans
- Omnibusonderzoek
- Digipanel van de afdeling O&S

Leefbaarheidmonitor Haarlem

Elke twee jaar wordt er een meting uitgevoerd onder een representatieve groep bewoners van Haarlem. Op deze manier kunnen er op het niveau van buurtcombinaties representatieve uitspraken worden gedaan. Voordeel van enquêtes is dat deze minder gevoelig zijn voor registratie-effecten dan politiecijfers. Een ander voordeel van enquêtes is dat ze informatie leveren over voorvallen die nauwelijks in politieregistraties terechtkomen, zoals verbale agressie, groepjes rondhangende jongeren en dergelijke.

Het nadeel van enquêtes is dat bepaalde geheugeneffecten van de respondenten van invloed zijn op de uitkomsten. Een nadeel van de Leefbaarheidmonitor is dat deze niet jaarlijks wordt afgenomen in Haarlem. Ondanks deze nadelen zijn de gegevens van de leefbaarheidmonitor het meest bruikbaar voor goede indicatoren.

Politiecijfers

Politiecijfers hebben als voordeel dat ze tamelijk 'hard' zijn: geheugeneffecten spelen minder een rol dan in enquêtes en de definitie van incidenten is in de loop der jaren redelijk uniform. Daarnaast zijn politiecijfers vrij gemakkelijk en snel op te vragen.

Het gebruik van politiecijfers heeft echter als nadeel dat ze alleen delicten bevatten waar melding of aangifte van is gedaan of die door de politie zelf zijn opgemerkt. Het 'dark figure' kan zeer groot zijn. In de Rijksmonitor Veiligheid van 2006 bleek dat de meldings- en aangiftebereidheid per delict sterk verschillen. Van alle geweldsdelicten werden er drie op de tien gemeld, van vermogensdelicten werd de helft gemeld. Van vandalismedelicten werd ruim een kwart gemeld. Bij een deel van deze meldingen is het ook tot een ondertekend document gekomen.

Het is een bekend verschijnsel dat het aantal meldingen en aangiften stijgt als de politie meer aandacht besteed aan een bepaald probleem. Zo is het aantal aangiften van huiselijk geweld fors gestegen sinds daar meer maatschappelijke commotie over is ontstaan. Dat is vaak moeilijk uit te leggen aan politiemensen, maar dat is goed nieuws. Hoe meer meldingen en aangiften, hoe beter de informatiepositie van de politie. Ongeveer hetzelfde geldt voor overlast; naarmate burgers meer het gevoel krijgen dat er iets met hun meldingen gebeurt, zullen zij vaker melden. Een bijkomend nadeel van de incidenten die door de politie worden geregistreerd als meldingen op specifieke locaties, is dat deze allerlei vormen van overlast bevatten (niet alleen overlast door dak- en thuislozen/verslaafden). Om deze informatie bruikbaar te maken, moet de registratie 'met de hand' door de politie worden geschoond.

Kortom: politiecijfers kunnen bruikbaar zijn, maar ze moeten nooit 'kaal' worden gepresenteerd.¹⁹

Omnibusonderzoek

Eind juni 2008 is de Omnibus 2007 van de gemeente Haarlem verschenen. Bijna 2100 Haarlemmers werkten mee aan de enquête.

In dit onderzoek, dat jaarlijks wordt herhaald, worden ook vragen gesteld over overlast en criminaliteit in de woonbuurt. De vraagstelling is als volgt (voorbeeld):

- Welke problemen in de wijk moeten meer aandacht krijgen van gemeente en politie?

Dit soort vragen meten niet hoeveel overlast er is, maar vragen welke problemen gemeente en politie zouden moeten aanpakken. Dat is een relatieve vraag en geen absolute. Dat maakt deze informatiebron ongeschikt als monitor van de hoeveelheid overlast in een buurt.

Digipanel

In 2001 en 2008 vond op de Haarlemse scholen voor middelbaar onderwijs onderzoek plaats naar de veiligheidsgevoelens onder leerlingen en personeel. Een aantal vragen uit deze onderzoeken, die betrekking hebben op de ervaren veiligheid van leerlingen, zijn ook in het Haarlemse digipanel gesteld (aangevuld met de respons van 12-18 jarige Haarlemmers, die via TPG-post zijn benaderd met een schriftelijke vragenlijst). Er zijn 276 bruikbare vragenlijsten verwerkt. Op een populatie van 12.128 Haarlemmers, in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar, vertegenwoordigt dit aantal een 2,3%-steekproef. Een nadeel van deze bron is dat de leeftjidsverdeling in de totale respons scheef is. 11 tot en met 14-jarigen zijn oververtegenwoordigd en voor de 15-18 jarigen geldt het omgekeerde. Ook zijn leerlingen van het VMBO duidelijk ondervertegenwoordigd en voor Vwo-leerlingen geldt het omgekeerde. Verder geleden dezelfde algemene voor- en nadelen zoals deze beschreven zijn bij het stukje over de Leefbaarheidmonitor Haarlem.

Noot 19 Het bedrijfsprocessensysteem (BPS) van de politie zal in april/mei 2009 veranderen. Het is op dit moment niet duidelijk wat er op welke wijze geregistreerd zal worden in het nieuwe systeem – daarom gaan wij voorlopig uit van de huidige situatie.

5.2 Overzicht doelstellingen en indicatoren

We hebben alle doelstellingen met bijbehorende indicatoren in een schema gezet.

Hoofdoelstelling	Doelstellingen	Indicatoren	Bron
Minder overlast	Afname jongerenoverlast	Handhaving of vermindering van het aantal overlastgevende en hinderlijke groepen, gebaseerd op de shortlist, in 2010 ten opzichte van 2009.	Politiegegevens
		Handhaving of vermindering in 2010 ten opzichte van 2009 van het percentage bewoners dat in de Haarlemse woonbuurten aangeeft overlast te hebben van jongeren	Leefbaarheidsmonitor
		In 2010 worden er door de politie niet meer jongeren voor drank/drogoverlast aangehouden dan in 2009.	BPS politie
	Afname overlast binnenstad	Handhaving of vermindering van het aantal aangiften van uitgaansgerelateerde delicten in 2010 tov het aantal in 2009.	BPS politie
		In 2010 is het percentage bewoners van het centrumgebied van Haarlem dat slachtoffer is geworden van vernieling auto, beschadiging/vernieling anders, bedreiging met lichamelijk geweld en mishandeling niet gestegen tov het slachtofferschap in 2009.	Leefbaarheidsmonitor
		Een daling van het aantal meldingen en incidenten van overlast in 2010 tov 2009 in de directe omgeving van de opvanglocaties	BPS politie
		Handhaving of vermindering in 2010 tov 2009 van het percentage bewoners dat in de Haarlemse binnenstad aangeeft overlast te hebben (dreiging te ervaren) van dronken mensen op straat en drugsoverlast	BPS politie
Minder overlastlocaties	Geen goede indicator beschikbaar		
Minder voetbalvandalisme	In 2010 heeft het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme tov 2009 niet meer incidenten geregistreerd rond betaald voetbalwedstrijden in Haarlem.	Voetbalvolgsysteem CIV	
Veiliger wonen, ondernemen en naar school	Veiliger wonen	Het percentage bewoners van Haarlem dat zich in 2010 in de eigen woonbuurt veilig voelt is tov dat percentage in 2009 niet verslechterd.	Leefbaarheidsmonitor
	Veiliger ondernemen	De zes KVO-trajecten die er in 2009 zijn, worden voortgezet in 2010	Registratie gemeente
	Veiliger naar school	Het percentage leerlingen dat zich veilig voelt op school is in 2010 hoger dan in 2008	Digipanel leerlingen
Het slachtofferschap onder leerlingen van incidenten op scholen is in 2010 lager dan in 2008		Digipanel leerlingen	
Minder delinquenten door een sluitende aanpak	Minder jeugddelinquenten	In 2010 worden er door de politie in Haarlem niet meer jeugdige verdachten aangehouden dan in 2009.	BPS politie
		In 2010 worden er door de politie in Haarlem niet meer recidiverende jongeren aangehouden dan in 2009.	BPS politie
	Minder veelplegers	Vermindering van het aantal zeer actieve veelplegers in 2010 tov 2009.	BPS politie
		Vermindering van het aantal jeugdige veelplegers in 2010 tov 2009.	BPS politie

6 Financiën

Bij elk van de acties in dit programma is zijn de benodigde middelen voor de uitvoering ervan weergegeven. Vaak is dat de inzet van personele capaciteit – wat uit reguliere budgetten wordt betaald - maar in een aantal gevallen zijn er aanvullend middelen nodig. In onderstaande tabel wordt op basis daarvan in beeld gebracht wat de financiële consequenties van het actieprogramma Sociale Veiligheid zijn. Daarbij zijn nadrukkelijk alleen de kosten voor de afdeling VHR opgenomen – budgetten van andere afdelingen en organisaties zijn niet weergegeven.

Vooruitlopend op een definitieve beslissing vanuit het Rijk over de decentralisatie uitkering die in de plaats komt van de GSB middelen die op 1 januari 2010 ophouden, wordt voorgesteld om voor de uitvoering van het actieprogramma Sociale Veiligheid vanaf 2010 structureel 854.547,- euro per jaar te reserveren.

Indien blijkt dat de decentralisatie uitkering onderstaand bedrag overstijgt, wordt een intensivering van bepaalde projecten en activiteiten nader voorgesteld. Indien blijkt dat de middelen uit de decentralisatie uitkering niet toereikend zijn, zal het college een selectie van uit te voeren activiteiten (laten) maken.

Actie	Benodigd budget Sociale Veiligheid
Aanpak van overlast	€ 510.000
<i>Jeugd Interventie Team</i>	<i>250.000</i>
<i>Jongerenteam</i>	<i>80.000</i>
<i>Aanpak alcohol en drugs jeugd</i>	<i>50.000</i>
<i>Halt</i>	<i>60.000</i>
<i>Convenant Veilig Uitgaan</i>	<i>50.000</i>
<i>Aanpak overlastlocaties</i>	<i>20.000</i>
Veilig wonen, ondernemen en naar school	€ 202.500
<i>Buurtbemiddeling</i>	<i>50.000</i>
<i>Politie Keurmerk Veilig Wonen</i>	<i>100.000</i>
<i>Keurmerk veilig Ondernemen</i>	<i>52.500</i>
Een sluitende keten	€ 142.047
<i>Inzet gemeentelijk coördinator</i>	<i>61.419</i>
<i>Inzet ketenmanager Veiligheidshuis</i>	<i>80.628</i>
Totaal	€ 854.547

Bijlagen

Bijlage 1 Afkortingen

Gemeente

VVH -	hoofdafdeling Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
VHR -	afdeling Veiligheid en Handhavingregie
HOO -	afdeling Handhaving Openbare Omgeving
HBO -	afdeling Handhaving Bebouwde Omgeving
OGV -	afdeling Omgevingsvergunning
JOS -	afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport
SoZaWe -	afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid
WWGZ -	afdeling Wonen, Welzijn en Gezondheid
WZ (GM)-	afdeling Wijkzaken, gebiedsmanagement
PIV -	regionaal platform Integrale Veiligheid

Partnerorganisaties

BJZ NH -	Bureau Jeugdzorg Noord Holland
CJG -	Centrum Jeugd en Gezin
GGD -	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
JGZ -	Jeugd Gezondheidszorg
OM -	Openbaar Ministerie
RvdK-	Raad voor de Kinderbescherming
SDO -	Stadsdeelorganisatie (Dock, Haarlem Effect en Haarlem Centrum/Zuidwest)

Begrippen

JGO -	Jeugd Groepen Overleg
JIT -	Jeugd Interventie Team
VIR -	Verwijsindex Risicjongeren

Bijlage 2 Schematisch overzicht hoofddoelstellingen, doelstellingen en acties

Maatschappelijk effect en doelstellingen sociale veiligheid gemeente Haarlem

